

Nas tednik

kulturno - politično glasilo

Kronika

svetovnih in domačih dogodkov

Dobra
knjiga -

NAJLEPŠE DARILO

4. leto / številka 2

V Celovcu, dne 10. januarja 1952

Cena 1 šilling

Gospodarski pogledi

Naše gospodarstvo je bilo po vojni na tleh. Naprave v tovarnah so bile vsepovsod porušene in zveze za dobavo potrebnih surovin so manjkale. Ko pa so bile te zveze zopet vzpostavljene, ni bilo kapitala, da bi potrební uvoz tudi plačali.

Za Avstrijo pomeni začetek Marshallova načrta zopetno poživitev in delno ozdravitev v gospodarstvu. Enako je seveda bilo v vsej Evropi. Načrt je bil ta, da bi moralo biti gospodarstvo do leta 1952 sposobno vzdrževati se iz lastne moči.

V Evropi smo v marsičem zastareli in zaostali. In to v oni Evropi, ki je vedno zopet rodila nove ideje in dajala velike duhove. A pri vsem tem ni imela miru, da bi se razvilo neko blagostanje na eni strani, na drugi pa korajžna iniciativnost. To je vedno zopet morala nestalnost zaradi političnih in gospodarskih polomov. Zato smo obubožali na blagostanju, ki bi lahko zbralo kapital za modernizacijo gospodarstva in povečanje kapacitete, obubožali smo nadalje na iniciativnosti, brez katere ni napredka in procvita.

Predvsem je Amerika Evropo v tem prekosila. Ona je danes v svetovnem gospodarstvu odločujoči činitelj. Ravno od tam se sedaj tudi vedno spet javlja kritika, da evropske dežele niso pravilno in dovolj uspešno porabile podeljene pomoči. To velja tudi za Avstrijo, ki je v tem oziru takoj za Grčijo na najslabšem mestu. Da se Evropa spravi iz nezdravega gospodarskega položaja, je torej Amerika dala obubožanim državam iz Marshallova načrta to, kar je prvo potrebno, namreč kapital. Drugo, kar je za uspeh nujno potrebno — to je predvsem iniciativni delovni in gospodarski polet — pa bi morale dati te države same. In ravno v tem leži jedro neuspeha, tudi pri nas namreč tega niso bili zmožni. Negibni smo, nekateri pravijo, da se Evropa stara. Drugi pa zopet trdijo, da so odgovorni voditelji, ki med ljudstvom niso znali vzbuditi interesa za pridnost in produktivnost. Zato so ljudje mislili, da se bo dalo — tokrat je bilo seve na račun pomoči — dobro živeti že, če se le sad dela pravilno razdeli. Zamujenega je veliko in le še pol leta ostane časa do konca ameriške pomoči.

Trenutno ima Avstrija — druge evropske dežele podobno — velik deficit v svoji izvozni trgovini. To se pravi, da ne more plačati s svojim izvozom tega, kar mora uvoziti. Navezana pa je na uvoz važnih surovin, ker bi brez njih gospodarstvo zastalo. Razne države, tako tudi Avstrija, so poskušale torej svoj izvoz povečati s tem, da plačujejo izvozne premije. Tako se zgodi, da razni izdelki stanejo potem v tujini manj kakor doma. To seveda ni nobeno zdravo razmerje, ker domčin s tem doplača vsakemu inozemcu del resnične cene. Radi tega doma potem primanjkuje kupne moči in življenjska raven začne v primeri z inozemstvom padati. Pri vsem tem pa je treba pomisliti, da je pri nas radi zastarelih in nerentabilnih metod dela in produkcije itak že vsak izdelek dražji nego v Ameriki. Pri vsem torej lahko razumemo, da ameriški povprečni državljani za svoj zaslužek lahko kupi veliko več kakor pri nas, kar moremo dnevno brati v raznih statistikah.

Gospodarstvo v Evropi je nekam zaprto in ovirano. Treba bo najprej po domnevi strokovnjakov temeljite prenovitve in modernizacije produkcije, tako da bo lahko dosegla vsaj povprečno produktivnost ostalega sveta. Nato pa bo treba odstraniti vse ozkosrčne umetne ovire v obliki carin in raznih dovoljenj za uvoz in izvoz. Dokler seveda traja današnja politična negotovost, bo težko graditi, ker manjka osnovni temelj, namreč zaupanje v trdnost takega novanja. Takozvanega „boljšega življenja“, ki ga pridigujejo po vrsti politične

Sestanek Truman - Churchill

Nekateri smatrajo, da je eden najvažnejših dogodkov po končani svetovni vojni potovanje britanskega ministrskega predsednika Winstona Churchilla v Ameriko in njegovi razgovori s predsednikom Trumanom.

Na znani transoceanski ladji „Queen Mary“ je dospel britanski ministrski predsednik v soboto, dne 5. januarja, v Washington. Z motornim čolnom se je takoj prepeljal na suho, predno je še parnik pristal in je nato v zasebnem letalu predsednika Trumana takoj odpotoval v Washington. Tam ga je sprejel predsednik sam.

V nedeljo so bili nato na zasebni ladji predsednika Trumana prvi razgovori med obema politikoma. V četrtek odpotuje Churchill nazaj v New York in nato v Kanado, kjer se sestane s kanadskim ministrskim predsednikom, Laurent-om in z ostalimi člani kanadske vlade. Po teh razgovorih se vrne britanski ministrski predsednik nazaj v Združene države, kjer bo nadaljeval z razgovori s predsednikom Trumanom. Predvideno je nadalje, da bo Churchill govoril dne 17. januarja pred obema zbornicama ameriškega kongresa, nakar se bo vrnil okrog 20. januarja nazaj v London.

Vprašanje obrambe Evrope

Že po zunanosti moremo sklepati na važnost vsebine razgovorov med predsednikom Trumanom in britanskim ministrskim predsednikom, ker sta pri razgovorih navzoča tudi britanski zunanji minister Anthony Eden in ameriški zunanji minister Dean Acheson, nadalje ameriški obrambni minister in veliko število ameriških in britanskih diplomatov ter vajaških strokovnjakov.

Casnikarjem je sicer Winston Churchill izjavil, da ne smejo pričakovati od razgovorov med njim in predsednikom Trumanom nobenih izrednosti, ker je glavni namen teh razgovorov ta, da se vzpostavijo med Ameriko in Veliko Britanijo spet oni prijateljski odnosi, ki so omogočili zaveznikom zmago v drugi svetovni vojni.

Pri prvih razgovorih sta obravnavala Truman in Churchill predvsem gospodarska vprašanja, v kolikor so ti v zvezi z obrambnimi načrti svobodnega sveta. Pri tem je izrazil Churchill željo, naj bi Amerika dobavljala Veliki Britaniji večje količine jekla, zakar bi Velika Britanija dobavljala Ameriki večje količine kositra iz Malajskega otočja.

Nadalje sta oba državnika obravnavala vprašanje Nemčije v zvezi z evropsko obrambo, nadalje pa tudi načrt vzpostavitve evropske armade ter vprašanje organizacije Atlantske zveze.

Pomen Srednjega in Daljnega Vzhoda

Kot nadaljnje zelo važno vprašanje sta obravnavala predsednik Truman in Winston Churchill vprašanje Srednjega in Daljnega Vzhoda. Pri tem je bilo sklenjeno, naj izdelata ameriški in britanski zunanji minister smernice za skupno politiko obeh držav na ozemlju Srednjega in Daljnega Vzhoda. Pri tem naj bi bilo posebej točno označeno razmerje do Perzije in do Egipta. Zelo važno je tudi razmerje tako Amerike kakor tudi Velike Britanije do Indokine, kjer bi mogli izzvati Sovjeti drugo Korejo.

O razmerju do Zadnje Indije bodo izdelali predloge vojaški strokovnjaki Združenih držav in Velike Britanije, po potrebi pa bodo pritegnili še vojaške strokovnjake Francije.

O vprašanju Koreje sta oba državnika sklenila, da vladi Združenih držav in Velike Britanije ne bosta nadaljevali s pogajanjmi za premirje na Koreji, ako bi se pokazalo, da so ta pogajanja brezuspešna.

Končno poročajo še, da je predsednik Truman izrazil željo, naj bi Velika Britanija preklcala svoje priznanje komunistične Kitajske. Na to željo pa verjetno britanski ministrski predsednik ni odgovoril, ker ima Velika Britanija poleg političnih tudi še gotove gospodarske razloge, da je priznala komunistično kitajsko vlado.

Gospodarsko sodelovanje: Jugoslavija - USA

Ameriški veleposlanik v Beogradu, George Allen, in jugoslovanski zunanji minister Edvard Kardelj sta podpisala v Beogradu pogodbo o medsebojnem gospodarskem sodelovanju. Ta pogodba je podobna onim pogodbam, ki so jih sklenile Zružene države z državami, ki prejemale takozvano Marshallovo pomoč.

Po določitih te pogodbe je Jugoslavija dolžna, da skrbi za pravilno uporabo pomoči, da skrbi nadalje zlasti za dvig industrij-

ske in kmetijske proizvodnje na zdravi gospodarski podlagi. Nadalje je tudi dolžnost jugoslovanske vlade, da skrbi za stalnost jugoslovanske valute.

V smislu določil pogodbe bo Jugoslavija gospodarsko sodelovala z onimi državami, ki dobivajo pomoč od Amerike. Zato bo jugoslovanska vlada polagoma odstranila omejitve in ovire, ki preprečujejo izmenjavo blaga med Jugoslavijo in temi državami.

Na Francoskem — kriza vlade

Nekaj posebnega bi bilo, če bi na Francoskem vladala kaka vlada več kot pol leta. Zato tudi ni nikogar presenetilo, da je pri glasovanju v poslanski zbornici ostala vlada ministrskega predsednika Plevana v manjšini in da je takoj nato dosedanji predsednik odšel k predsedniku republike in mu javil odstop vlade.

Splošno sodijo, da bo nova francoska vladna kriza dolgotrajna. Predsednik republike, Vincent Auriol, je začel takoj s po-

stranke, le-te ne morejo pričarati. To zavisi edino od postavitve omenjenih trdnih temeljev, na katerih bo nato mogoče zgraditi stavbo pravega in solidnega zasebnega pa tudi državnega gospodarstva.

KRATKE VESTI

V novoletnem govoru avstrijskim kmetom je kmetijski minister Jos. Kraus omenjal pomanjkljivo oddajo žita in živine ter je nato opozoril kmete, da dajejo v večji meri te proizvode na trg, ker bo drugače spet treba vpeljati nadzorstvo nad prometom s temi živili.

Ameriško zastopstvo za razdelitev pomoči za obnovo, ki je imelo doslej naslov ECA (ECA-Mission to Austria) je spremenilo naslov v Ameriško gospodarsko zastopstvo ali MEC (US-Special Mission for Economic Cooperation).

Pri sodišču v Grazu je plačal veletrgovec Everisto Di Lenardo kavcijo v višini dveh milijonov šilingov in zato sme doma čakati sodne razprave (ali pa poizkuša tudi pobegniti). Ta znesek sta dva odvetnika, ki zagovarjata trgovca, plačala v gotovini.

Kuga slinavka in parkljevka se še vedno širi na Zg. Avstrijskem. Iz Francije so dosele nove pošiljke zaščitnega cepiva.

Koncem leta 1951 je bilo v Avstriji v obtoku bankovcev za 8 milijard in 32 milijonov šilingov. To je najvišja vsota, ki je bila kdaj dosežena.

Po komunističnih poročilih iz Londona se zdravniki bojujejo za Stalinovo življenje. Da bi tudi za slučaj njegove smrti ne prišlo do zastoja v vodstvu državnih poslov, so po teh poročilih imenovali tročlanski odbor, ki ga sestavljajo: Molotov, Beria in Malenkov. Vsi trije so člani osrednjega odbora komunistične stranke in podpredsedniki sovjetske vlade.

Svetovna banka je dala v minulem letu posojilo 17 državam v skupnem znesku 208 milijonov dolarjev. Največji kredit je dobila Jugoslavija in sicer v znesku 28 milijonov dolarjev.

V Pragi so zaprli bivšega češkoslovaškega vojnega ministra generala Ruška, ker je osumljen, da je bil skupaj s Slanskim udeležen na zaroti proti obstoječemu režimu.

Preko morske ožine v Bosporu, ki deli Istanbul od Carigrada (Konstantinopel) in Evropo od Azije, nameravajo zgraditi 2,5 km dolg most. Računajo, da bi bil most zgrajen v osmih letih.

Ameriški kongres je odobril Španiji znesek 100 milijonov dolarjev za obnovo španskega gospodarstva. Nadaljne zneske bo dalo na razpolago ameriško vojno, zunanje in trgovsko ministristvo.

V Braziliji so odkrili velike poneverbe v državni banki. Državni predsednik Vargas je omenil, da so te poneverbe mogoče največje v zgodovini sveta. Vsota poneverb dosega vsoto okrog 800 milijonov dolarjev.

Silen orkan je na božični dan opustošil otok Epiin (v skupini otokov Novi Hebridi v Južnem morju); nad 100 prebivalcev je mrtvih.

V zapadni Turčiji blizu perzijske meje je hud potres, ki je trajal okrog 20 sekund, porušil okrog 1000 hiš, okrog 100 oseb je mrtvih in nad 200 oseb je težje ranjenih.

Dne 21. dec. je močan potres na južnem Kitajskem porušil 40.000 hiš, ubitih je 300 ljudi, 1500 je ranjenih, 120.000 ljudi pa je brez stanovanja.

Ob novem letu so zaznamovali časopisi več letalskih nesreč. Na poti iz Kalifornije v Teksas (v Združenih državah) se je ponesrečilo letalo, vsi potniki (28) so bili mrtvi. — Na progi iz Pittsburga v Buffalo se je ponesrečilo letalo s 40 potniki, 26 jih je bilo mrtvih.

V dveh norveških premogovnikih na Spitzbergih so nastale močne eksplozije, 15 rudarjev je mrtvih. Eksplozijo so verjetno povzročili plini, ki so se v rovih nabrali med božičnimi prazniki. — V premogovniku v Gelsenkirchnu v Nemčiji se je vdrl rov, pri tem je bilo zasutih 12 delavcev, od katerih se je doslej posrečilo rešiti enega samega.

Politični teden

Po svetu . . .

Čeprav smo v praznikih skušali pozabiti vse svoje lastne pa tudi splošne skrbi, ki nam grenijo vsakdanjost in mečejo težke sence na prihodnost, smo danes spet na starem, čeprav govorimo o novem letu.

Kako hitro mine vsako leto! Še nam je živo v spominu, ko je general Mac Arthur pred dvema letnicama — pisalo se je 1950 — obljubil ameriškim vojakom na korejskem bojišču, da bodo božič praznovali pri svojih družinah. Dva božiča sta minila, veliko število tistih vojakov, ki so verovali v Mac Arthurjevo napoved, sploh nobenega božiča ne bodo mogli več praznovati — 80.000 mladih življenj pokrivata korejska ali kitajska zemlja, družbo pa jim delajo stotisoči padlih Severnokorejcev in Kitajcev. In vsi ti so padli takole mimogrede za nas, saj smo nešteto krat slišali in verjeli, da je korejska zadeva zgolj „lokalna“ stvar in da se bo z direktnimi razgovori končala. Žalibog pa je bilo to upanje preuranjeno. In če danes pride do premirja ali celo do miru, ostane Koreja strašen opomin človeštvu in obsodba tistih, ki so krivi, da so stotisoči padli in tudi tistih, ki ne doprinesejo dovolj, da bi se klanje končalo.

Skoraj bi rekli, da se je politično leto 1952 pričelo v znaku sovjetske diplomatske ofenzive. Tako je sicer bilo pričakovati, saj so Sovjeti že nešteto krat presenetili Zpad s predlogi, ki so imeli namen obrniti razvoj v drugo smer, kadar je ta postala zanje prekočljiva. Nekaj takega bo s Korejo. Višinski je v Parizu nenadoma predlagal, naj se premirje na Koreji obravnava v Varnostnem svetu.

In naj se ukine odbor UNO za kolektivno varnost proti vsaki napadalnosti. Potem, ko je ves svet uvidel, da so se pogajanja v Panmunčonu ustavila na nekaj manj pomembnih formalnostih in se čudi, zakaj komunistični predstavniki ne pristanejo še na piko na „i“, je zdaj iz predloga Višinskega tudi za to dejstvo mogoče najti neko pojasnilo. Naj bo že kakor hoče — ali ti ali oni delegatje niso hoteli postaviti podpisa pod že skoraj izgotovljen sporazum — predlog Višinskega je imel namen to preprečiti in vso stvar prenesti pred Varnostni svet. Tam bi se pričelo vse od začetka, tam bi toliko seš bilo preloženih radi nesoglasja v dnevnem redu. Ko bi vse to bilo razčiščeno (po dolgih mesecih) in bi bilo treba reči odločilno besedo, bi se ta utegnila glasiti: „njet“.

Ne mislimo, da so Amerikanci kaj popustljivi na Koreji in mnogi na zapadu menijo, da bi bilo morda bolje, če bi taki bili. Toda sovjetski način vodenja pogajanj na vseh povojnih konferencah je sličen pripovedki o „jari kači in steklem polžu“. — Zato je razumljiva ameriška odklonitev predloga Višinskega.

Še bolj jase je namen njegovega predloga o ukinitvi „Odbora za kolektivno varnost“. Le na podlagi te ustanove, ki temelji na ustanovni listini UNO, je bilo mogoče izvesti intervencijo 17 držav članic UNO v korejskem slučaju. Korejski primer pa se utegne ponoviti tudi marsikje drugje — žarišče je dovolj . . . Ukinitve te institucije bi zato privedla do popolne osamljenosti USA v korejski vojni, zmedo v njenih naporih za ustanovitev močne skupne obrambne sile Atlantske zveze in skoraj ohromitev celotne UNO, kateri že itak mnogi očitajo, da je le še debatna dvorana.

Namen obeh predlogov Višinskega je razumljiv in toliko neprijetnejši, ker so tri konference Atlantske zveze prinesle premalo uspeha in se je zlasti zadnja, okrog božiča, končala malo manj kot z uporom držav BENELUX-a. Vsa reč ima vzrok v dejstvu, da naj bo tudi Zapadna Nemčija vključena z 12 divizijami v Atlantsko armado. Ker je Adenauer izjavil, da more Nemčija kriti le slabo polovico stroškov za te divizije, bi ostale stroške imele med drugimi kriti tudi male BENELUX države. To je rodilo največ odpora.

V zvezi s prej omenjeno sovjetsko ofenzivo bi omenili še potovanje nemškega pastora Niemöllerja k pravoslavnemu patriarhu v Moskvo. Ta pastor je dal nekaj splošnih izjav proti zasedbenim silam v Zapadni Nemčiji in govoril o bodoči enotni Nemčiji. Če bo Niemöller sprejet tudi pri kateri sovjetski politični osebnosti, potem je mogoče pač ugotoviti, da komunisti radi vidijo samo tiste duhovnike, ki politizirajo v zanje ugodnem smislu. Tudi Angleži imajo takega Niemöllerja — Cantherberij-

skega nadškofa Fisherja. Razlike med njegovo osebno svobodo in med tisto Berana in Mindszentyja so pač velike.

Še druga neprijetna stvar za Zpad se je pripetila: bivši nemški kancler iz prve republike in član katoliškega centra, Wirth, se je odpeljal na obisk h komunističnemu vzhodnonemškemu predsedniku Grottewohlju na pogovore o zblizanju Vzhoda in Zapada.

Ti obiski so sicer zgolj propagandnega značaja, vendar dvignejo vsaj prah tam, koder ga Sovjeti že in se ga Amerikanci boje.

Še naslednji primer more služiti kot suknec sovjetske diplomacije. Generalisim Stalin je v svoji novoletni poslanici pozdravil japonski narod in mu med drugim želel osvoboditev in neodvisnost.

Verjetno bo uspeh pri Japoncih minimalen. Saj so kot prvi dobili svojo posebno mirovno pogodbo, katero je „zanje zelo ugodna in za katero se imajo zahvaliti Amerikancem“. Če so priznali tem pravico na vojaška oporišča na svojem ozemlju, jih to vsaj zaenkrat ne moti preveč, saj je v bližini njih meje velika Kitajska — tokrat komunistična — in še je dedno sovražstvo premočno, da ne bi poražena Japonska občutila nevarnosti tega svojega neposrednega, močno oboroženega sosedu. Zato si raje želi gospodarsko in vojaško močno Ameriko kot bodočega zaveznika, zlasti ker je ta njen bivši okupator pokazal na Koreji tako trde zobe in njej — Japonski — pa mehke roke.

. . . in pri nas v Avstriji

Božič, praznik miru je zopet minil. Tako je treba, da se politiki zopet podajo na svoje „bojno polje“. Taka je navada že od davnaj, da se tam bije boj „za boljše življenje in prilike“ pod prapori raznih barv, pri nas so te barve: črna, rdeča in rjava.

„Knez Starhemberg dobi nazaj svoja posestva, ki so mu jih odvzeli za časa nacizma“, je šlo skozi vse časopise. Socialisti in komunisti so se „v imenu delavstva in demokratičnih plasti ljudstva“ povzpeli do borbenih proklamacij. Vrhovno ustavno sodišče v Avstriji je sicer odločilo v Starhembergov prid, a socialisti in komunisti zahtevajo, da se s posebno postavo v parlamentu vendar le omogoči, da njegovih 82 posestev pripade državi. Pozvali so oboji za prošli ponedeljek na omejene stavke in protestna zborovanja v posameznih podjetjih. Da bi parlament sprejel tako postavo, ni prav verjetno, ker je za to potrebna kvalificirana večina (2 tretjini), ko se gre za lastninsko pravico. Zasebna lastnina pa je v Avstriji zaščitena po ustavi in je torej za spremembo potreben ustaven zakon, ki ga mora skleniti dvotretjinska večina.

Da Starhemberg v resnici ni bil demokrat, marveč je bil miselno nekako blizu Mussolinijevemu režimu, je znano. Vendar so bili široki krogi današnje ÖVP v svoji

preteklosti z njim tesno povezani, zato ni pričakovati, da bi ÖVP na zahtevo leveice pristala. Končno pa levica verjetno itak dobro ve, da je sicer „muja zastoj“. Vendar zadeva nudi dober propagandni material. Zahtevana postava pač torej ne bo sprejeta in koalicija med SPÖ in ÖVP bo živela naprej. Ker se je pri volitvah za obratne svete (Betriebsräte) pokazalo, da pridobivajo s svojo radikalnejšo propagando tla komunisti, upa SPÖ s tem „borbenim“ nastopom v zadevi „Starhemberg“ v delavskih krogih vvesti se malo bolj trdno na konja.

Koroška ÖVP je imela koncem prošlega tedna svoj občni zbor. Volitve v kmetijsko zbornico so izpadle za njo bolj slabo. Že prej nezadovoljni elementi v stranki so začeli dvigati glave, predvsem ono krilo, ki se ga še tako zelo drži nacistična preteklost. Lepi govori niso vsebovali nič izvenrednega. Notranja trenja so se pa reševala za zaprtimi vrati. Na javni volitvi novega strankinega vodstva je seveda prišla do izraza le še samo soglasnost. Ekonom. svetnik Gruber sicer ostane predsednik, a podpredsednika bosta dr. Karisch in dr. Steinacher. S tem se je „izborni strokovnjak za jezikovno mešano ozemlje“, kot je Volkszeitung“ že enkrat zapisala, tudi uradno vsedel v prezidij stranke. Slovencem je Steinacher znan iz svoje preteklosti in se morajo le čuditi, da vladna stranka zdrzne tako daleč v krog nacistične miselnosti. Pri vsem pa je zanimivo, da je na ta način sedanjí zvezni načelnik ÖVP, Raab, tudi na Koroškem odstranil kot viceprezidenta v stranki načelnike Zveze kmetov ter Zveze delavcev in nameščencev. S tem je vpliv teh bolj izločen in ostane glavni vpliv centralnim, poklicnim politikom, ki prihajajo, kot Raab, iz vrst „Wirtschaftsbund-a“, torej trgovcev in podjetnikov, ki morajo seveda končno za vse to tudi pripraviti finančne vire.

Gospodarsko še vedno tičimo v zagati. Odgovorni se sedaj res trudijo, da bi spravili cene in plače v nekako ravnovesje, to pa predvsem radi tega, ker je „ameriški stric“, ki je dajal Marshallovo pomoč, jako nezadovoljen in odločno zahteva zboljšanja, če naj še računajo kakorkoli z njegovo pomočjo. To pomoč pa bi Avstrija še vsekakor rada dobila tudi po končani Marshallovi pomoči, kar so pod gotovimi pogoji, to n. pr. velja tudi za Grčijo, že obljubili. Zanimivo je v tej zvezi, da je pred dnevi govoril v Washingtonu upravitelj Marshallovega načrta, g. Richard Bissel, ki je to ameriško „kritiko nad evropskim gospodarstvom“ čisto javno povedal in dostavil, da bo pač treba bolj učinkovitih lastnih naporov evropskega gospodarstva samega.

Tako se bomo počasi verjetno morali navaditi na bolj trdo delo. Potreben je zato mir in nekam čudno je, da se, kot smo prej omenili, v tem času dviga na površje nestrpneže, kot je pisatelj knjige „Sieg in deutscher Nacht“, g. dr. Steinacher.

Članstvo komunistične partije Jugoslavije

Po stanju 1. julija 1951 je imela KPJ 330.000 vpisanih članov. Od tega števila je bilo civilistov 175.000, vojakov pa 155.000. Po posameznih republikah je bilo stanje takole:

Srbija z Vojvodino	
in Kosmetom	45.000
Bosna in Hercegovina	28.000
Hrvatska	35.000
Slovenija	18.000
Makedonija	27.000
Črna gora	22.000

Od vojakov pa je bilo:

oficirjev	30.000
podoficirjev	25.000
KNOJ	35.000
UDV	25.000
milica	40.000
	330.000

Če upoštevamo, da ima Jugoslavija okrog 17 milijonov prebivalcev, je komaj 2 odst. ljudi v partiji, ki pa absolutno obvlada vso državo.

Izidi ljudskega štetja v Trstu

Iz prvih skupnih podatkov ljudskega štetja, ki je bilo izvedeno pod nadzorstvom Urađa za štetje in statistike pri Zavezniški vojaški upravi, je razvidno, da je bilo na Anglo-ameriškem področju Svobodnega tržaškega ozemlja ob polnoči med 3. in 4. novembrom 1951 296.229 stalno bivaajočih prebivalcev, od katerih je 138.200 moških in 158.029 žensk.

Iz ljudskega štetja tudi izhaja, da je na področju „A“ skupno 95.599 družin, v ka-

terih živi 135.896 moških ter 155.757 žensk in da živi v 316 skupnostih 4.576 oseb od katerih je 2304 moških in 2272 žensk. Našli so tudi 25.736 beguncev in optantov; v to število so všteli tudi begunce, ki stanujejo v taboriščih in jih je 5.001.

Urad za štetje in statistike pri Zavezniški vojaški upravi je tudi objavil, da živi 95.599 družin na tem ozemlju v 77.977 stanovanjih, ki imajo skupno 249.093 prostoro, kar odgovarja približno 2,65 prostora na družino.

REVIZIJA ITALIJANSKE MIROVNE POGODBE

„Manchester Guardian“ piše o reviziji italijanske mirovne pogodbe in pravi:

„Ce hočemo biti točni, pogodba ni bila revidirana. To bi bilo mogoče samo s sovjetskim pristankom, ki ga pa Sovjeti ne bodo dali. Velika Britanija, Združene države in sedem drugih držav je storilo le to, da so izjavile, da Italija, kar se njih tiče, ni več vezana po tistih delih pogodbe, ki so jo označevali kot nekdanjega sovražnika in omejevali njeno svobodo pri vodstvu lastnih zadev. S tem je tudi pismeno potrjeno tisto, česar se zahodne sile že dejansko drže v svojih odnosih z Italijo, da demokratična italijanska država ni odgovorna za zločine prejšnje fašistične vlade in da naj bo v mednarodnih zadevah enakopravna z drugimi. Tak korak pa je bil potreben, če naj Italija zares čuti, da ni več manjvredna. Z revizijo italijanske mirovne pogodbe po zahodnih silah pa ni izbrisano tisto, kar je storil fašizem. Z njo bo izbrisano le vse tisto, kar še povzroča občutek manjvrednosti novi italijanski republikli.“

GRČIJA V VARNOSTNEM SVETU

Varnostni svet je 20. decembra 1951 izvolil Grčijo za svojo članico kot nadomestnico Jugoslavije, kateri je poteklo določeno dvoletno članstvo koncem leta. Izid četrtega in končnega glasovanja je bil naslednji: 39 glasov za Grčijo, 16 glasov za Belo Rusijo. Pri prvem glasovanju je dobila Grčija 36 glasov, Bela Rusija pa 20. Pri drugem in tretjem glasovanju je Grčija izgubila en glas, medtem ko je švedska dobila dva glasova, Birma pa enega.

Kot znano, je za izvolitev potrebna dvotretjinska večina glasujočih držav. Pakistan in Chile sta bila izvoljena že 6. decembra, ko je Varnostni svet začel z glasovanjem. Za tretjega člana pa tisti dan niso mogli doseči potrebne večine, čeprav so glasovali osemkrat, kakor tudi ne teden dni kasneje, ko so glasovali sedemkrat.

AMERIŠKO VOJNO BRODOVJE — V SPANIJI

Ameriška admiraliteta je objavila, da bo ameriško vojno brodovje, in sicer dve letalonosilki, tri križarke in 11 rušilcev, od 9. do 16. januarja obiskalo Barcelono, Palmo, Valencio, Alicante, Cartageno, Almerijo, Malago in Tarragono.

STASSEN — KANDIDAT REPUBLIKANSKE STRANKE

Med večerjo, ki jo je priredila nedavno republikanska stranka, je govoril tudi predsednik vseučilišča Pennsylvanije, Harold E. Stassen. V svojem govoru je pojasnil svoje poglede na ameriško zunanjo in notranjo politiko. Ob tej priliki je razlagal svojo zamisel, da bi premagali komunizem brez svetovne vojne.

Na tej večerji je bilo objavljeno, da bo Harold E. Stassen kandidiral za predsednika, ki ga bo republikanska stranka izvolila na svojem kongresu v mesecu juniju.

NAROD, KI ŠTEJE SAMO SE 700 OSEB

Prva rodbina naroda, ki so ga Sovjeti skoraj popolnoma likvidirali, je prispela v Združene države, da začne v svobodnem svetu novo življenje, v katerem bo lahko ohranila svojo budistično kulturo in svoj način življenja. Tej rodbini bo sledilo še okoli 700 rojakov, ki so vsi državljani bivše države Kalmikov, v kateri je živel nad 300 tisoč miroljubnih pastirjev in kmetov.

Kalmiško sovjetsko socialistično republiko je Sovjetska zveza po drugi svetovni vojni zatrla in vse Kalmike, v kolikor niso bili pobiti v vojni, poslala v Sibirijo. Samo 700 Kalmikom se je posrečilo pobegniti v Evropo, in ti bodo zdaj predstavljali v svobodnem svetu svoj narod. Kalmiškim beguncem pomagata Tolstojeva ustanova in Svetovna cerkvena služba, zasebni ameriški organizaciji.

KOROŠKA V ŠTEVILKAH

Po podatkih ljudskega štetja z dne 1. junija lanskega leta je na Koroškem skupno 474.200 prebivalcev. Od tega 231.900 moških in 242.300 žensk. — Zanimivo je, da odpade od vsega prebivalstva na Koroškem na starostne skupine do 30. leta 51,6% prebivalstva. Ta odstotek pove, da so mlajši letniki prebivalstva na Koroškem boljše zastopani, kakor pa v ostalih deželah Avstrije in mnogo boljše kakor pa na Dunaju.

Odstotek prebivalstva letnikov od 30 do 50 let starosti je na Koroškem 26,1% (tu se poznajo posledice vojne), vseh letnikov preko 50 let starosti po 22,3%. — Na Koroškem pridejo na 100 moških 104 ženske. Pri letnikih od 18 do 30 let starosti pride na 100 moških 113 žensk.

Božji grob — Čirkovče

(Nov vodovod za našo šolo)

Šola pri Božjem grobu je že od leta 1871. v poslopju blizu lepe romarske cerkve. To poslopje je prej kedaj služilo številnim romarjem za prenočišče. Poslopje je zelo solidno zgrajeno, čeprav prostori deloma trenutnim šolskim prilikam ne odgovarjajo v vsakem oziru. Na gradnjo nove šole pa v bližnji bodočnosti ni misliti, ker je v deželi še mnogo drugih šol, ki so neprimerno bolj potrebne novih prostorov.

Največja pomanjkljivost naše šole je bila ta, da ni imela pitne vode. Samo nekaj deževnice se je zbiral v velikem škafu ob poslopju samem. Ta voda pa ni bila pitna in poleg tega je je kmalu zmanjkalo, če le dva do tri tedne ni deževalo. Pitno vodo in v suši tudi vso vodo za čiščenje prostorov in za potrebe šolskega upravitelja so morali nositi ali od gostilne Uraňsek ob vnožju hrička ali pa iz preko pol kilometra oddaljenih Čirkovč preko 84 stopnic do šole. Kaj je to pomenilo, si morejo predstavljati le tisti, ki so kdaj poskusili. Tako so učitelji in šolarji dostikrat rajši trpeli žejo, kot pa bi tvegali to naporno pot.

Gradnja vodovoda je bila radi krajevnih prilik pred elektrifikacijo okolice nemogoča, ker bi bilo brez električne črpalke nemogoče spraviti vodo na 40 m visoki grič. Šele tedaj, ko so dobile Čirkovče električni tok, je bilo nekaj več upanja, da bo šola morda le še kdaj dobila pitno vodo.

Ko so lani meseca januarja delili denar iz plebiscitnega fonda, je deželna vlada po različnih intervencijah stavila na razpolago 50.000 šil. za gradnjo vodovoda v šoli pri Božjem grobu. Ta vsota bi tedaj še vsakor zadostovala za kritje vseh stroškov. Iz tehničnih razlogov pa se je začetek dela zavlekel do jeseni. Medtem pa so se cene za material in za plače znatno zvišale. Končni proračun je znašal 70.000 šil., kar je pomenilo primanjkljaj 20.000 šil. Ker je bilo zelo neverjetno, da bi se ta vsota dala kje dobiti še dodatno, so domačini iz šolskega okoliša izrekli voljo, da bi opravili kopanje jarkov za cevi zastoni, če bi se priključila k vodovodu tudi cerkev. Na ta način bi se proračun znižal na vsoto, katera je bila dejansko na razpolago in izvedba načrta je zagotovljena.

Ko se je izvedelo v okolici, da je stvar v teku, je sicer takoj nastopilo par nasprotnikov, ki so hoteli na vsak način gradnjo vodovoda preprečiti, a hvala Bogu so povsodi naleteli na odpor in so koncem vseh koncev osmešili le sami sebe. Nasprotno, njih gonja je ostale ljudi šele bolj navdušila za prostovoljno delo.

Potrebne načrte je do vseh podrobnosti izdelal g. dipl. ing. Lackner iz deželnega

oddelka za gradnjo vodnih naprav v Celovcu. Prevzel je hkrati tudi nadzorstvo nad vsemi potrebnimi deli, za kar smo mu posebno hvaležni.

Blizu p. d. Mlinarja v Čirkovčah je postavil zidarski mojster Kuchlej iz Pliberka lično stavbico za električno črpalko, ki bi sicer na drugem prostoru bila bolj lepo shranjena, a tudi tu brezhibno vrši svojo nalogo. Instalacijska dela in montažo črpalke je prevzelo po vsej Podjuni znano podjetje Visotschnig iz Pliberka.

Prva zahvala gre tukaj brezdvomno prebivalcem šolskega okoliša, ki so skoraj brez izjeme prihajali pomagat, kadar je bila potreba. Prihajalo je staro in mlado, moški in ženske in celo otroci. Nekateri so žrtvovali kar dva do tri dni, čeprav so imeli doma mnogo dela. Spoznali so, da je na-

predek v šoli v prvi vrsti namenjen tudi njihovim otrokom, spoznali so, da je šola pač last vseh skupaj in do bo z zgrajenim vodovodom pridobila mnogo na svoji materialni vrednosti. Ni mogoče naštevati vseh po imenu, saj je število vzornih pomagačev doseglo skoraj število sto. Pokazali so, da lepo skupno delo doseže največji uspeh. Če je 14. decembra 1951 pritekla prvič v zgodovini šole pitna voda iz doline, je bila to v največji meri zasluga teh prostovoljnih pomagačev.

Prav posebna zahvala gre tudi gg. občinskim odbornikom in g. županu, ki so od vsega začetka z velikim razumevanjem podpirali načrt in sicer vedno soglasno. Mnogo so na ta način že storili v korist občine, odkar so izvoljeni, višek vsega pa je prav gotovo gradnja vodovoda pri Božjem grobu. Upajmo, da bodo tudi v bodoče tako enotno delovali v dobro cele občine.

Ob zaključku lahko rečemo, da je bila skoraj sto let stara želja „humških“ učiteljev in šolarjev uresničena po naklonjenosti pristojnih uradov in po nesebičnem delu okoliščanov.

zmanjševanje deleža nemške znanosti, temveč izkusveno spoznanje. Treba bo pa po hiteti, kajti tradicija gine vidoma.

Kulturnozgodovinska in etnična vprašanja načena Koren z metodično edino pravilnim vidikom, da mora biti etnična delitev posameznih tipov rezultat raziskovanja, ne pa apriorna osnova. Vsako prenapeto nacionalistično nazivanje vede proč od cilja. Plug je ne samo narodopisni, temveč tudi narodoslovni spomenik.

Bogata zbirka poljedelskih orodij v štajerskem deželnem muzeju, ki je prav za prav vzrok, da je avtor začel obravnavati ta predmet, je v tej tehtni publikaciji dobila literarno monografijo, ki dela čast pisatelju in založbi.

R. L.

Novoletna gotovost

Sonce sije vsem narodom,
svetloba sonca naj bo cilj,
oblaki temni niso večni —
premaga jih bo žarek mil.

Sovraštvo slepo zdaj še vlada,
a ura mora biti mu —
oči človeštvo bo odprlo,
ne bo več vojne, ne strahu.

Svobodni mir po širnem svetu,
drug drugemu prijatelj, brat,
zato vsi, ki ste dobre volje:
na delo, časa ni za spat'.

R. Vouk.

Gozdna idila

Jeseni narava
najlepša se mi zdi,
ko vse dozoreva
in gozd rumeni.

V gozd se podam,
ko dan se zaznava,
da ne zamudim,
ko zbudi se narava.

Visoko nad mano
kroži orel kraljevsko,
še dviga vedno višje
v sinjino nebeško.

Nad mano v poseki
srnjak je in srna,
obirata listje
z malinovga grma.

Še žolna — ta črna
se s sokoličem igra,
leti po poseki
po štorovih trklja.

E-n

OCENA KNJIG

Hanns Koren:

Pflug und Arel. Ein Beitrag zur Volkskunde der Ackergeräthe. Otto Müller Verlag in Salzburg 1950. 275 S.

V gori imenovani knjigi, ki jo je založba lično opremila in izdala v obliki priročne osmerke (8°), kateri človek skoraj ne bi zapal težke znanstvene vsebine (isto obliko ima tudi Gerambova knjižica), je kustos štajerskega muzeja za narodopisje, Hanns Koren, obdelal glavni orodji poljedelca, plug in ralo. Svoja raziskovanja omejuje avtor predvsem na Štajersko, pri čemer upošteva tudi Spodnjo Štajersko. Po prvem poglavju, v katerem podaja pregled štajerskih orodij, obdelava v drugem zgodovino in razširjenost pluga in rala na štajerskih tleh, obliko dvojnega pluga, rala in tzv. Riša ter končno sestavne dele orodij, v 3. poglavju pa skuša štajerski inventar stvarno in imenoslovno urediti v večjo celoto ter skupnost. Delo je bogato ilustrirano z risbami in 3 kartami na posebnih listih.

Ta ob sorazmerno obilnem gradivu sestavljena razprava upošteva v izredni meri tudi zgodovinske vire in je lep primer zgodovinskega narodopisja. Na tem mestu je nemogoče izčrpno se baviti z njeno vsebino. Samo nekaj misli moremo podčrtati.

Ralo in plug sta od Rhammovih časov klasična in preizkusna predmeta vzhodnoalpskega narodopisja, torej tudi primerno težavna. Prvi neobhodni predpogoj za njuno obravnavanje je sistematični zbor gradiva. Tega nudi sedaj Koren za Štajersko, kakor ga je pred leti Bratanič za Hrvate

(ki pi ni prišel do analitičnega dela). Za slovensko narodopisje nastaja sedaj velika naloga, izpolniti vrzel med obema teritorijama. V Narodopisju Slovencev I je poročevalec v slovenski literaturi prvič sistematično obdelal pregled etnografskih tipov orodja, ki je pokazal vse vrzeli, katere še obstoje. Ena najpomembnejših je prav etnografija pluga in rala. Ob Korenovi knjigi je treba podčrtati željo, da bi domovina čimprej nadoknadila zamujeno in torej nadaljevala tam, kjer je začelo in nehalo Narodopisje. Ob sistematičnem raziskovanju bo mogoče dopolniti in delno korigirati tudi ona poglavja Korenove knjige, ki se nanašajo na izrecno slovensko Spodnjo Štajersko. Pa tudi zamejski koroški in primorski Slovenci ne bodo več mogli stati prekrižanih rok in čakati, da jim sosedje obdelajo njihova poljedelska orodja. Po gradivu, ki sem ga v teku svojega bivanja na Koroškem nabral, je mogoče reči samo to, da jih čaka trdo in resno delo, ki pa bo bogato poplačano. Ta iniciativna Korenova knjiga za slovensko narodopisje mora biti posebej podčrtana, kakor je bila svojčas poudarjena iniciativa Brataničevega dela.

Koren sicer trdi na enem mestu, da je Koroško obdelal Rhamm. Dejansko je Rhamm za svoje čase delal nenavadno vestno in natančno, toda na ozemljih, ki so jezikovno že splošno prepletena z drugimi elementi, v tem primeru s slovenskimi, more dokončno in temeljito delo v nekem smislu opraviti samo etnograf, ki tudi dotični jezik popolnoma obvlada. To ni

žuh, celo zadremala, fantje pod korom so si šepetali posvetne reči, dekleta so zehale v dlani in komaj čakale, da bi bilo že vsega konec in bi se mogle obrniti in pogledati, kdo šepeta v cerkvi in kdo jih bo spremljal domov...

Holoubek se je vrnil iz cerkve vesel in zadovoljen. Na sveti dan in ob koledah pa se je včasih zamislil in nagnil glavo na ramo, kakor bi prisluškoval. In res je slišal včasih vsiljiv glas: „Jaslice ti manjkajo v cerkvi, hlevček bi moral tam biti, kakšen naj bo božič brez pastircev, ovč, brez svete družine," mu je očitalo toliko časa, dokler ni izvelkel iz kota knjižnice zaprašenih cenikov in začel po njih brskati. Vzel je pero v roke in napisal nekaj pisem rezbarskim tvrdkam. Do novega leta je imel na mizi že ličen kupček slik, sešitkov, načrtov in knjižic, ki jih je venomer pregledoval.

„Torej jutraj, če Bog da, se bomo lotili rži, mlatiče sem že najela," je naznanila Barica pri večerji.

„Da, prav tako," je pritrdil župnik, „toda s cepci, ne s strojem — kaj?" je vprašal zaradi gotovosti.

„Kajpak da s cepci, rabimo slamo za povresla, s strojem bi sicer bili v dveh ali treh dneh dovršili, toda namesto slame bi imeli sečko. Pa tudi ženske bi rade sedaj v zimi kaj zaslužile. Mislim, da bomo v enem tednu končali."

Drugo jutro je zadonel z župnikovega skednja enoličen glas cepcev štirih mlatičev. Holoubek je poslušal in dobro ločil razne Hanzekove udarce. „Stoji nasproti grobarjevi in mlati po slami, grobarka in služkinja pa otepata klasje — aha, zdaj so red spreminili — zdaj ga iztresajo — vežejo v škop-

nik in češjo na glavniku slamo, lepo ravno kakor trstika," je v duhu spremljal delo na gumnu in močno zahrepenel stopiti med mlatiče kot nekdanj, švigniti s cepcem, da v zraku zažvižga, udariti z njim, da slama odskoči in trdi pod zavzveni, pa se je bolesto nasmehnil, mahnil z roko, otrl si obraz in oči, se usedel v naslanjač in nič več mislil na to. Znova je segel po slikah z jasicami in jih Bog ve kolikokrat že pregledoval. Za nobenega teh vzorcev se ni mogel odločiti, nobeden ni ustrezal njegovi zamisli. „Saj so ti pastirji oblečeni kakor cunjarji, polnagi, kralji brez rokavic in krone, sveti Jožef bos, Marija Devica tako nalahko oblečena in Jezušček ubožček nima niti plenice in sena, da bi se vanj zakopal. Kam bi s tem v naših zimah, vsi bi pomrzili v taki lopi, kakršen je ta hlevček, še vol in osliček." Naj je še tako iskal, vendar ni mogel najti podob, ki bi se ujemale z njegovo svojko zamisljo betlehemske idile.

„V cerkev bom postavil jaslvice, kakršne so najbolj v modi, kakršne vsi kupujejo in hvalijo," je z odporom bral zahvale nekaterih župnikov, ki so jih spretni trgovci ponatiskovali v cenikih za učinkovito reklamo, „toda zase si sem na mizi postavim jaslvice po svojem okusu in zamisli, pa ne iz papirja, ne poslikane, temveč kakor žive podobe, kakršne je pri nas doma imel mlinar, da se bodo gibale, obračale, hodile — da bi jim bilo treba samo spregovoriti, take si bom postavil." Moral je vstati, tako se mu je ta misel priljubila in ga navdušila. Pahnul je od sebe vse te rokodelske, šablonske ponudbe jaslvice in se zamislil. Da, toda kje naj kupi take lutke, kam naj se obrne? „Kje pa jih je našel, od kod jih je dobil

naš mlinar? Ta bi pač znal svetovati — v glavi se mu je posvetilo in zdajci se je udaril v čelo, pred njim se je razjasnilo, oživel je v njem polno spominov. Da, čisto natančno se spominja. Stari mlinar si je s tem preganjal čas kot preužitkar, sam je lastno ročno izrezoval vse človeške podobe in tudi živinico je sleherni leto izpopolnjeval ter olepševal svoj „Betlehem". Nisi ga drugače videl kakor z naočniki na nosu in z dletom v roki, vedno je samo rezal in dolbel, barval in lepil. Vedno z novimi podrobnostmi je na vsakoletni sveti večer presenečal otroke, budil občudovanje tudi pri odraslih, tako da to gledališče v mlinu nikdar ni postalo vsakdanje.

„Tu sedim vso zimo kakor začarana kraljičina, včasih gnijem od dolgega časa, samo molim in premišlujem, na sprehod si ne upam, da ne bi padel — zakaj ne bi mogel jaz," — in kar strašil se je in ni upal do konca premisliti. Toda prestrašil se je novosti, čim dalje je na to mislil, tem bolj se je ogreval za otroško misel, da bi si spet sam, kakor v otroških letih, postavil jaslvice. Dopoldne se mu je zdela misel že lepa, zvečer za duhovnika dostojna, jutro pa je komaj dočkal. — Takoj po maši, komaj je pozajtrkoval, je odložil talar in ob palici previdno korakal preko dvorišča na skedenj. Že davno, davno tega ni storil. „Bog daj srečo," je zaklical, da je prevpil cepce. „Pika, poka, pika, pok, urno cepci izpod rok," so peli štirje cepci v sveže jutro. Ko pa se je oglašil župnik, so takoj presenečeno onemeli. Hanzek je prvi vrigel cepce ob tla in skočil po povreslo, da bo gospodarja zvezal in izsilil od njega odkup-

(Nadaljevanje na 4. strani)

Spisal: J. SIMON BAAR

GOLOBČEK

Poslovenil: ALOJZIJ NEMEC
47. nadaljevanje

Holoubek stoji pred oltarjem kakor kip. Ne gane se, četudi bi že moral v zakristijo, da odloži pluvial in obleče najlepšo mašno obleko, vzame kelih in da, preden odpojejo, pristopi k oltarju za mašo. Ne more se ganiti z mesta, dokler poje in vriska pesem okrog njega. Stoji kakor pribit, solze mu silijo z oči, iz grla pa vre kitica za kitico, „Že je Goliat oplenjen," že „človek odkupljen," že se ziblje zadnjič odpev „Iz prečiste deve, rodbine kraljeve," ta in oni se oddahne, „božji nam je rojen sin", in zdaj zveni kakor jeklo, grmi kakor slap in buči kakor vihar, da se zledenela okna tresejo in po mrzlem steklu tečejo kapljice zgoščene sople, kot bi celo okna od radosti jokala...

Zdaj pa kakor da bi odsekal, je pesmi konec, čar je minil, orgle so utihnile, sveta tišina se je razlila naokrog, vsi so se zadržali na Holoubka, ki stoji na najnižji stopnici razsvetljenega oltarja, in vsem se je zdelo, da je njegovo glavo obkrožala taka svetloba, kakor jo imajo naslikano svetniki na podobah. Vidi jo ga, kako je pokleknil, se priklonil in s tem žarom odšel v zakristijo.

Pri peti maši se je upravitelj zelo potrudil: božičnice so se vrstile druga za drugo, ena lepša od druge, prihodarjeva gospodična je pela veliki solo in mladi gospod učitelj jo je spremljal na gosli. Vse je bilo ljubko, ali ni več tako mogočno osvajalo. Tu in tam je kakšna starka, zavita v ko-

Marija po naših vaseh

V Štrpni vasi...

Štrpinci so pa že malo ponosni na svojo Fatimsko gospo. Kakor ona roma iz kraja v kraj po širnem svetu, tako je tudi Marija pri nas romala po vasi. Vsak večer smo se zbirali fantje in dekleta, žene, otroci, možje, skozi devet dni vsak večer, v procesiji z lučicami po vasi. To je bilo res lepo in potem tisto lepo skupno mogočno petje, ko so res vsi prepevali, moški, ženske in otroci. Posebno obema Hanzijema smo hvaležni, ko sta vsak večer sprejela Marijo s pesmijo „Kdo pozno trka še“. Kučjevi Micki smo pa hvaležni, da vse tako lepo vodi in uredi. Posebno zadnji večer je bilo lepo, ko so spremljali dečki Marijo z gorečimi drevesci.

Letos smo obiskali hiše, v katerih Marija zadnja leta še ni bila na prenočišču. Vsak večer smo izbrali eno hišo. Štrpna vas je dolga in razsežna, vsak večer smo med potjo lahko pomolili počasi cel rožni venec, včasih je bil še prekratek. Od Kučja h Martinu Bricmanu, k Podevu, h Gojarju, Tomažju, k šuštarju, potem pa dolgo pot v novo vilo k Poldanu, traktor je zoral tisto senožetno pot in tako smo se malo premetavali v teh jarkih v večerni temi. Od Poldana pa skozi celo vas na onstran vasi k Zilanu, od Zilana pa zopet na drugi konec vasi k Rudlnu. Veseli, da smo se tako lepo pripravili na božič, smo nesli Marijo k Kučju nazaj, kjer smo imeli sklepno pobožnost na sveti večer.

G. župnik, kakor tudi g. kaplan, obadva sta rada prihajala v našo sredo. Imeli smo vsak večer pete litanije, peli Mariji na čast. G. župnik so tudi imeli vselej kratek, včasih pa tudi daljši, nagovor. Letos so nam pripovedovali o Marijinem potovanju skozi to življenje. Vsakokrat so vzeli eno postajo za premišljevanje. Ob teh prilikah so blagoslovili tudi naše domove. — Drugo leto pridejo zopet druge hiše na vrsto.

na Bistrici...

Marijo smo nosili, prav lepo je bilo. Vsak večer smo jo spremljali z gorečimi bakljami, da se je daleč na okrog svetilo. Obadva dušna pastirja sta nas ob tej priliki menjaje obiskovala. Prenočišče so dali Mariji pri Zmavcarju, Stancarju, Črnku, Vindišu, Šuštarju, Pratekarju, Kilnu, Vanku in Škrjancu. Drugo leto pa zopet!

v Dvoru...

Dvorska dekleta smo rekli: „Zakaj pa bi morali samo Štrpinci, Bistričani in Šmihelci nositi Marijo. Jo bomo tudi mi nosili.“

Vsaki večer smo jo nosili. G. župnik so prišli v našo sredo samo prvi dan. G. kaplan pa so prišli večkrat, kar nas je zelo veselilo. Peli smo litanije in prepevali Mariji na čast. Marija je iskala in našla prenočišče

pri Vižarju, Feleju, Trapu, Uhlnu, Srienču, Božiču, Stučniku, Kapu. Goreče sveče so vsaki večer oznanjale večerno procesijo po vasi.

v Šmihelu pri Pliberku...

Na božič smo se lepo pripravili. Nosili smo Marijo po vasi kakor vsako leto. Prenočišče je našla Marija pri Hudlnu, Davidu, Tratniku, Čebulu, v župnišču, pri Haninu, Pongracu, Kušju, na sveti večer pa smo jo spremili zopet nazaj v farno cerkev.

...in v Železni Kapli

Farna mladina je priredila na Stefanovo in na Novo leto lepo igro, misterij: Marija, vodnica v življenju. Videli smo tragedijo družinskega življenja. Materina ljubezen je bila razdvojena. To je prineslo veliko gorje družini. Ena pa je, ki prinaša pomoč družinam, ki se v stiski obračajo na njo, Marija, nebeška mati. Vroča molitev pri Marijini kapelici v gozdu je nagnila srce nebeške matere usmiljenja, da je čudovito pomagala. Družina je bila po Mariji rešena iz stiske, spet je bila pri njih prava sreča

+ MONS. ANDREJ PAVLICA

Po 85. letih življenja, ki je bilo vse posvečeno napornemu in uspešnemu delovanju, se je poslovil od svojega naroda dne 29. decembra 1951 mons. Andrej Pavlica.

Rojen je bil 1. sept. 1866 v Rihemberku, študiral je v Gorici, kjer je bil 1891 posvečen v duhovnika. Nato je doktoriral na dunajski univerzi ter postal profesor na goriškem bogoslovju, kjer je bil vsled fašističnega nasilja leta 1934 prisilno upokojen. Med njegove najlepše spomenike dela spada gotovo Slovensko sirotišče v Gorici, ki ga je v svoji brezmejni ljubezni do zapuščenih otrok ustanovil pred 40 leti. Bil pa je vedno tudi duša in srce najrazličnejših ustanov in društev, ostal pa je vedno skrit za drugimi vidnimi predstavniki teh ustanov. Vedno je vestno izvrševal svoje stanovske dolžnosti, bil pa je tudi izredno delaven na gospodarskem, socialnem in tudi političnem polju. Pri tem se ni ustrašil nobene ovire, pri vsem pa ga je odlikovala ljubezen, tista ljubezen, ki vse odpušča, pa zato tudi vse premaga.

Vse delo med delavci in brezpravnimi kmeti-koloni, med delavkami in gospodinjskimi pomočnicami je tesno povezano z imenom velikega pokojnika. Bil pa je mons. dr. Pavlica tudi ustanovitelj današnjih slovenskih šol na Goriškem.

Veličastni pogreb na Silvestrovo v Gorici je najboljšo pokazal globoko hvaležnost in ljubezen našega ljudstva do tega velikega svojega sina, ki je vse svoje delo izrazil v svoji duhovni oporoki: „Kristus je bil pred-

kev, kjer smo slovesno obhajali božično skrivnost. Imeli smo slovesno asistirano sveto mašo. Zvonovi so nam lepo peli o božičnem miru, kateri naj bi nas spremljal tudi v novem letu. Pri sveti maši je cerkveni zbor podal zopet svoje najboljše božične pesmi. Orkester je polnoštevno sodeloval pri „Transeamus“, „Tedeum“, „Sveta noč“. Številna množica je napolnila cerkev. Oltar je bil lepo okinčan, visoka božična drevesca so razsvetljevala cerkev in lepa električna razsvetljava z žarometi je naredila cerkev svetlo, da je bila noč svetlejša kot dan. „Prišel bo Gospod in vsi svetniki z njim in tisti dan bo velika luč“, pravi prerok. Velika luč je bila, naj bi bila tudi v srcih vernikov po veri.

in veselje, prava ljubezen otrok do matere in matere do otrok.

Igra je navzoče pretresla. Marsikatera družina, ki je ranjena, v kateri ni prave ljubezni in zadovoljnosti, naj išče pomoči pri nebeški materi, ki bo prinesla družinam pravi mir. — Vloge so bile globoko notranje zajete, podane iz srca, zato so tudi napolnila srca s sočutjem in zaupanjem. Hvaležni smo farni mladini in vsem, ki so pomagali k uprizoritvi. *

NOVI GORIŠKI NADŠKOF

Po smrti goriškega nadškofa Margottija je bil dne 1. avgusta 1951 imenovan za apostolskega administratorja mons. Hijacint Ambrosi, škof v Chioggi pri Benetkah.

Sedaj je Vatikan imenoval mons. H. Ambrosija za nadškofa v Gorici.

Novi goriški nadškof je bil rojen v Trstu dne 29. januarja 1887. Še kot deček je zapustil Trst in se je šolal v nekem italijanskem kapucinskem samostanu.

Imenovanje mons. H. Ambrosija za goriškega nadškofa zadovoljuje goriške Slovence, ker vedo, da je njihov novi nadpastir mož, ki pozna samo svoje verske dolžnosti in ki se ne pusti vplivati po nobenih protislovenskih političnih nagibih.

Nekateri italijanski nacionalistični krogi so sicer poizkušali prepričati njegovo imenovanje, toda Vatikan se je odločil za mons. Ambrosija zaradi njegovega miroljubnega značaja in zaradi njegove pravičnosti.

Goriški Slovenci zato pozdravljajo svojega novega knezonadškofa in mu čestitajo k visokemu imenovanju v prepričanju, da bo kot škof svete katoliške, apostolske in rimske Cerkve osrečil tudi svoje nove duhovne otroke.

pil?” se je hudovala na videz, v resnici pa je bila vesela, da si je brat našel neko igralko, ki ga bo raztresla, zaposlila, da bo moral nanjo misliti, in tako bo morda konec njegovih glasnih samogovorov, ki so ji prizadejali veliko strahu. Pustila ga je, da se je nastanil v kuhinji pri oknu in ni črhnila, ko je okrog njega bilo vedno nastlano z žaganjem in trskami.

Holoubek ni več sam. Z njim je kos lipovega lesa v vijakom pritrjen na mizo, da se ne more premakniti. Les je miren, molče in potrpežljivo prenaša, ko župnik vanj neprenehoma dolbe, bode, vrta in strga, zdaj z dletom, zdaj s svedrcem, zdaj spet z nožem in takoj zopet s strguljo. Kakor je videti, delo ni lahko, ker se duhovnik pri njem zviija, kremži usta, stiska zobe, mežika z očmi, glavo odklanja od dela, ogleduje les zdaj od zgoraj zdaj od spodaj, preden le eno treščico odreže. Tu vam sedi in je gluh in slep za vse drugo, vse misli se mu pletejo le okrog tega razlivanja lesa.

Ko se je grobarjevemu Petčku že preveč tožilo po mamic, in je ni mogel dočakati, se je odločil, da ji gre naproti. Po trdi shopeni gazi je prišel do župnišča. Slišal je pesem cepcev iz župniškega skednja, narahlo odprl duri, vtaknil skozi nje od miraza posineli nasek in diplomatično vprašal: „Ni tu naše mamic?“

„Pridi noter, Petček, pridi,“ ga je takoj povabila Barica, ki je pravkar pripravljala za južino. Fantič se ni dal dvakrat prositi, ko je začutil, kako je iz odprte kuhinje prijetno zadišalo po kavi. Med vrati pa se je ustavil, ker je pri oknu opazil gospoda župnika, vsega sklonjenega nad kosom lesa.

„Tak za danes to odloži, Jožko,“ je gospo-

Limbarski:

Hrepenenje

Vidim trde ceste in razpoke, Kamor koli seže moj pogled, prah poleti in pozimi led, redke pa so sence zveste roke.

Sedel sem ob cesti tja na breg, megle so se sem ter tja podile, mično bele kakor novi sneg, zadnjih žarkov so se še napile.

Videl sem vse polno ptičjih jat, zbranih pred odhodom za seljenje, Za polet na jug do sončnih trat — z njimi šlo je moje hrepenenje.

Ne za vedno — prišlo je nazaj, slišal sem ugodno sporočilo: najdena je skrivna pot na kraj, toda kam, mi pa še ni razkrilo.

Pri peči

Utrujen starček se pri peči greje, premišlja dneve, delo in zamude, pretresa zima mu otrple ude, pomlad iz dalj se v poslovilo smeje.

Po žilah kri pretaka se hitreje ob pesmi, ki se od nekod oglašajo, manj grenka mu je zdaj trpljenja časa, čeprav okrog ledena sapa veje.

Mladost, kako si naglo odcvetela! Prekmalu drobna ptička je odpela, ostale so le gole površine.

Nad njimi beli krožijo kosmiči, zaviti v meglo so zeleni griči, solze pa vmes zalivajo spomine.

Zima v gozdu

Gozd na mojem gričku spi, smrečica pobeša krila; zasnežena vsa do tal jelka se je k nji sklonila.

Bukev milo se drži, smili se ji breza bela, topol v mrazu drgeta, ker ga zima ni odela.

Veverica, gozdni škrat, lačna smrekov storžek gloda, zajec z ljubjem se gosti, ni mrcini drevja škoda.

Zbirajo lisice plen ter ga skrivajo v votline, srna razkopava sneg prav do sočne korenine.

Ježek, v listje zakopan, v klopčič se je zvil pred zimo; spi otrpel, pa bo vstal, kadar vigred pride mimo.

nino za pivo. „Le pusti to, Hanzek,“ se je bolešno nasmehnil župnik, „saj veš, da danes povpreča več ne bi pretrgal, danes se moram vnaprej vdati in plačati.“

„Dobro jutro! Dobro jutro,“ se je napejnal na čelu kurjega krđela petelin na gnojšču, ki edino ni bilo zasneženo, ampak je toplo puhtelo iz njega. „Gospodar, gospodar,“ so ga neutrudno opominjale kokoši in nehale grebsti v slami. „Živ, živ, živ zdrav, živ zdrav,“ se je dvignila s skednja jata vrabcev, čakajočih na zrna, ki so padla pred skedenj, in so naglo sfrčali pred konjski hlev. „Kam pa sem, kam pa sem,“ so zvedavo vpraševale gosi. Strnad pa se je — kakor vedno — nekoliko posmehljivo in pikro oglašil med vrabci: „Kmetič, kmetič, toda gospod, toda gospodi!“ Golobje v golobjnjakih, pes v kolibi, stara pisana mačka, ki si je predla v senu — vse je pozdravljalo Holoubka, on pa je kakor nekdanj vse razumel in srce mu je zalila neizmerna žalost.

„Hanzek, bodi tako dober, zlezi na pod in mi vrzi dol debelo lipovo desko,“ se je čudovito mehko oglašil župnik.

„Od cele cerkvene lipe je ostal samo panj, deske je mizar uporabil za cerkvene klopi,“ se je presenečeno oglašil Hanzek.

„Ah, res, pozabil sem, moja glava ni vredna več počenega groša, vrzi torej panj, ta bo še boljši.“

Kakor veverica je Hanzek splezal po lestvi, začela se je sipati slama, prah, klasje, oglašil se je svarilen „pozor“ in mogočen odrezek lipovega debla, zgoraj tanek, toda pri korenini nenavadno mogočen, suh in lahek, je priletel na gumno, da je zazvenelo.

„Zanesi mi ga v kolarnico,“ je naročil župnik, dal hlapcu „vezanino“ za pivo, ga

poslal nazaj na skedenj in začel sam ogledovati poslednji ostanek ogromne lipe, ki jo je našel tu pred cerkvijo izruvano in razčesnjeno ob svojem prihodu. Tedaj jo je skrbno spravljal in glej — mizar je iz njenega lesa napravil prednje strani vseh cerkvenih klopi in še je ostal tu mogočen kos njenega debla. „Zares, kako sveto drevo so si izvolili Slovani,“ je razmišljal od nje Holoubek, kakor je bil ob vsaki stvari že vaje. „Njeni srčasti listi so dajali senco celim rodovom, varovali cerkev in šumeli hvalo vse mogočnemu Bogu, v njeni krošnji so se kakor v zibelki odgojili mnogi rodovi ptič, njen vonjivi cvet je dišal vsem, bil je za pašo čebelam in v zdravje ljudem.“ Pri tem je obračal in vrtil panj ter šepetal: „Enako slaven, kakor je bilo življenje, mora biti tudi tvoj konec, ti ne smeš zgoreti, niti zginiti, dalje in še dolgo moraš živeti.“ Ozrl se je po kolarnici, ki mu je služila za delavnico, vzel žago v roke in previdno odžagal čok. Žaga se je zajedla v les kakor v maslo in je na obeh straneh sipala debelo žaganje, kakor bi škropil, na gladkem prerezu se je pokazal mehki, čisti les, da se je Holoubek začudil njegovi lepoti.

„Kaj pa tu brskaš tako dolgo, saj se boš že prehladil, ko si tako lahko oblečen,“ se je oglašil materinski Baričin glas, ki je kakor senca neprestano hodila za bratom in je takoj vsa nemirna hitela za njim, ko se dolgo ni vrnil. Zasačila ga je, kako je v roki držal kos lesa in ga na vse strani obračal. Kakor da lesa v svojem življenju ne bi videl.

„Že grem, že grem, še dleto si vzamem in kakšen vijaček.“

„Prosim te vendar, s čim se boš zopet tra-

dinja pristopila k bratu in mu z mehkim nasmehom izvila dleto iz utrujene roke. „Tu imaš gosta in skupaj bosta malicala. Toda ljubi Bog, saj si zaprašen kakor mlinar, vidim, da ti moram napraviti kakšen predpasnik in drugo suknjo, tako ne gre, sicer boš uničil celo obleko.“

Holoubek se je ozrl po sobi in okoli sebe in se začudil, koliko smeti je napravil v teh urah. Veselo se je zasukal in, ko je opazil Petčka, ga je takoj posvaril: „No, Petček, kaj pa stojiš pri vratih, ali ne veš, kaj se spodobi?“

„Vem,“ je prikimal ponosno mali junak. „Kaj pa?“

„Najprej si obrisati nasek, potem reči: Hvaljen Jezus in vam roko poljubiti.“

„Zakaj pa tega ne storiš?“

„Ko vas pa nisem takoj spoznal, nisem verjel, da ste to vi,“ se je opravičil, toda sedaj se je zganil in naredil natančno po opisu, kakor mu ga je mati vtepla v glavo.

Barica je odšla z ročko gorke kave na gumno, Holoubek in deček pa sta malicala v kuhinji. Bila sta stara znanca in petletni fantič se je pod vplivom toplote in malice kar raztajal, čutil se je kakor doma in se vedel z duhovnikom čisto neprisiljeno.

Ko se je najedel, je obrisal usta ter se zahvalil, nato je zaškilil proti oknu po bellem čoku, trenutek ga je opazoval, potem pa urno vprašal: „Častiti gospod, kaj pa to delate?“

„To se ne sme povedati.“

„Torej mi pa vsaj pokažite.“

(Dalje prihodnjič)

CELOVEC

Nedeljska služba božja je vsako nedeljo in praznik ob pol 9. uri v slovenski cerkvi v Priesterhausgasse.

Popoldanska služba božja je ob nedeljah in praznikih ob štirih popoldne.

GLOBASNICA

Še stojijo pred globaško cerkvijo močnejši mladi, ki so jih naši fanje postavili z velikim trudom in so za to žrtvovali celo nočne ure. V kakšen namen pa so bili postavljeni, o tem razen Globašanov in bližnje okolice verjetno še nihče ne ve. Saj „Naš tednik“ o tem še ni pisal. To je bil izvanreden dogodek, ki ga naša fara ne pomni že šestnajst let.

Odkar nam je naš bivši župnik, č. g. Ivan Sekol, sporočil, da gre v zaslužni pokoj — saj je kot dušni pastir uspešno deloval v naši fari celih 16 let — je bilo mnogo uganjanja, kdo bo v bodoče pastir globaške črede. Skoraj pol leta smo morali čakati, da se je č. g. France Poš, dosedaj župnik na Brdu pri Smohorju, odločil, da pride med nas in prevzame to težko nalogo. Čeprav je prišel od daleč, ga vendar v veliki večini že vsi poznamo. Saj še ni tako dolgo od tega, odkar je služboval kot kaplan v naši sosednji fari, v Šmihelu pri Pliberku, od koder je marsikdaj zašel tudi k nam.

Dne 29. novembra t. l. smo ga slovesno sprejeli v svoji sredi. Že ko je prestopil tla globaške fare, ga je z malaveškega griča pozdravilo streljanje topičev. V tem trenutku pa so slovesno zadoneli tudi globaški zvonovi in naznanili prihod novega župnika.

Pred cerkvijo se je zbralo mnogo ljudstva. V špalirju je stala šolska mladina, ki najbolj potrebuje močnega duševnega vodstva, z učiteljstvom, ki mora z vsemi močmi podpirati župnika v njegovem vzgojnem delu. Vsem na čelu je stal naš bivši župnik, č. g. Ivan Sekol, z dosedanjim administratorjem naše fare, č. g. Kristom Sriencom, prišli so odborniki cerkvenega sveta, cerkveni pevci, župan z zastopniki občine, da dostojno sprejmejo svojega novega pastirja.

Ko je v spremstvu pliberškega dekana, č. g. Trabesingerja, žvabeškega župnika, č. g. Zupana in grabštanskega župnika, č. g. Majriča, stopil v našo sredo, so ga najprej pozdravili pevci, nato administrator Srienec, župnik Sekol, župan, zastopnik cerkvenega sveta, upravitelj šole in šolska mladina. Ganjen se je župnik Poš zahvalil za slovesen sprejem in obljubil, da nam hoče biti dober pastir. Nato smo se podali v cerkev, kjer je bila kratka pobožnost.

V nedeljo, dne 16. t. m., je bila ob prisotnosti dekana Aleša Zechnerja v naši farni cerkvi slovesna instalacija našega novega župnika.

Gotovo govorim v imenu vseh Globašanov, če se ob tej priložnosti spomnimo tudi uspešnega delovanja našega bivšega kaplana, č. g. Valjavca. Ni bil samo vzoren dušni pastir, temveč tudi izvrsten kulturni delavec, katerega glavna zasluga je, da so kulturne prireditve pri nas vedno dobro uspele. Ves svoj prosti čas je posvetil obnovi našega odra in ga zelo okusno in lepo uredil. Zdaj ga ni več med nami. Nastopil je novo službo v št. Juriju na Zilji. Kljub temu, da je zdaj tako daleč od nas, se ni ustrašil dolge poti in je dne 8. t. m. še enkrat prišel k nam, da vodi Miklavževanje, ki ga je bil on sam pripravil.

V času njegovega bivanja med nami nam je postal dober prijatelj, ki nam je pomagal, kjer je le mogel. Ohranili ga bomo v dobrem spominu in mu v njegovem novem delokrogu želimo obilo božjega blagoslova.

SV. LENART PRI 7 STUDENCIH

Novo leto se je začelo, starega smo srečno končali. Mnogo lepega pa tudi mnogo žalostnega nam je prineslo staro. Zgleda, da je tudi za nas bilo preteklo leto leto nesreč, skoro bi lahko rekli leto katastrof. Posebno v decembru so se godile nesreče kar zaporedoma. Nekaj smo jih že omenili v zadnjem poročilu, nekaj pa jih moramo omeniti še danes.

Na Čavi si je pri delu zlomil nogo naš dolgoletni naročnik, g. Koman, pd. Potočnik. Z lastnimi močmi se je še mogel prebiti do hiše, nakar so ga odpeljali v bolnico. Tam mora ostati tri mesece. Želimo

Pri nas na Koroškem

mu skorajšnjega okrevanja in vrnitev domov, kjer ga njegova žena težko pričakuje.

Pri spravljanju lesa je hlood zadel Gruma tako nesrečno po glavi, da so ga morali odpeljati v bolnico in verjetno ima pretres možganov. Toda bolnik ni hotel ostati v bolnišnici, odšel je domov, nakar so ga skoro s silo morali odpeljati nazaj. Tudi njemu želimo skorajšnjega ozdravljenja.

V Radni vasi je deska zadela našega mizarkega mojstra, Moricovega Tonija, v lice in lahko rečemo, da je bila sreča v nesreči, da ni izgubil očesa, ali pa da ga ni ubilo. Angel varuh ga je gotovo varoval, saj je naš Toni priden in veren kristjan in hodi pobožno k službi božji in je imel kot tak še več božjega varstva. Sedaj že izginjajo zadnji ostanki te nesreče in upajmo, da bo v kratkem zopet naš stari Toni, kar mu iz srca želimo.

Na Ločilu boleha Truppe Cenc. Pri delu je prišel tako nesrečno v stroj, ki mu je razmesaril roko. Moral je v bolnico, kjer so mu rano zašili. Vemo, da mu je doma dolg čas, kajti dela je vaje in pri delu tudi priden, toda ta kratek dopust mu ne bo škodil in tako bo lahko po novem letu s podvojenimi močmi šel na delo. Torej, dragi Cenc, malo potrpljenja, kajti potrpljenje je božja mast.

Tudi o Korpičah imamo nekaj povedati. Ubogi Korpičani so izgubili nekaj svojih domačih živali in sicer nekaj kozlov in koz, ki nočejo več enostavno domov. Najbrž se jim zrak v planini dopade, kajti tam imajo ne samo svež zrak, ampak tudi višinsko sonce, katero bi tudi nam ob teh meglenih dneh ne škodilo. Velike nagrade so že obljubili vsakemu, ki bi živali ujel, toda do sedaj se še ni našel pogumen človek, ki bi tvegati tako „nevarno“ stvar. Mogoče bodo naši lovci tako pogumni in pokazali, kaj znajo. Ker drugače divjačine sedaj ni, imajo vsaj s temi presnetimi kozli in kozami lahko dovolj dela. Upajmo, da znajo dobro meriti in ob priliki kake morebitne pojedinke, upamo, da nas ne bodo pozabili.

Praznike smo preživeli v božjem miru. Naši pridni pevci so nam zopet, kot vsako leto, zapeli lepe božične pesmi. Obžalovanja vredno je samo to, da marsikateri gre do v cerkev samo zato, da vohunijo, da poslušajo, da ne bi g. župnik kaj „slabega“ povedali, ali da ne bi naši pevci kaj „nezaželjenega“ zapeli.

Pred božičem pa nam je naša šolska mladina pokazala kaj se je naučila v preteklih mesecih. Videli in slišali smo marsikaj. Reči moramo, da je mladina dobro igrala, toda zastoj smo pričakovali tega, kar ima vsak človek pravico zahtevati. Pravijo, da je naša šola dvojezična. Toda ob tej priliki smo spoznali to dvojezičnost. Zapeli so — reči in piši — dve slovenski pesmi, o kaki slovenski igri pa ni bilo ne duha ne sluha. Torej ravno toliko, da ne more kdo reči, da ni ničesar bilo. Javilo se je lepo število otrok, toda o kakih vajah ni bilo čuti. Bog ve, zakaj so jih to spraševali. Mogoče samo radi lepšega ali pa je imelo to svoj namen.

Kako izvajajo zakon o dvojezični šoli, skoraj ni treba povedati. Saj je po vsem Koroškem enako. Ne poučujejo tako kot bi morali. Seveda, poučevati ne morejo, ker skoro nobeden slovenščine ne zna. Pa to ni važno, glavno je, da se otroci naučijo nemško.

Pa naj bo za danes dovolj. Pa zopet drugič kaj. Vsem bralcem „Našega tednika“ želimo blagoslovljeno novo leto, naj nam božje Dete prinese pravic, ki si jih tako želimo.

ŠKOCIJAN

V četrtek, dne 20. decembra, nas je vse v fari pretresla žalostna novica, da je ob 10. uri v gozdu pri sekanju drv nenadoma umrl Miha Kačnik, pd. Erjavac iz Samožne vasi pri Škocijanu. Smrt mu je pretrgala nit

življenja v 57. letu stanosti in vsekala globoke in boleče rane in ljubeča srca njegovim domačim v družini.

Pokojnik zapušta skrbno ženo in tri pridne otroke. Bil je dober in skrben gospodar, bil je vnet cerkveni pevec, v mladih letih se je udeleževal pri igrah, ki jih je pripravljali pokojni g. Poljanec. In kar je največ, bil je globoko veren kristjan, ki je zvesto in natančno izpolnjeval božje in cerkvene zapovedi.

V soboto, dne 22. dec., smo ga položili k večnemu počitku na domačem pokopališču ob veliki udeležbi sorodnikov in prijateljev. Ob odprtem grobu se je od pokojnika poslovil domači župnik, preč. g. Koglek. V imenu lovcev, v čigar društvu je bil pokoj-

Poglej po tvojih podstrešjih in kamrah in zberi vso starino in sicer cunje — papir — kovine — kosti — železo — stare stroje itd. Industrija vse to rabi! Zato jih zbiram in odkupujem. Imam lastni avto. Javljajte se pri domačinu

Piuk Valentin

VELIKOVEC—Völkermarkt, 2.-Maigasse 23.

ni, se je poslovil od njega obč. tajnik in v imenu občine župan g. Serajnik. Pevci so mu na domu in ob odprtem grobu zapeli žalostinke, ki so vsem segale do srca.

V nedeljo, dne 23. dec., popoldne smo spremili k večnemu počitku najstarejšega farana, Pivkovega očeta iz Sreji, ki so dosegli 92 let starosti. Svojo 90-letnico so obhajali še v krogu pevcev, saj so bili dolga leta vnet cerkveni pevec. Bili so zvesti čuvar svoje materine slovenske besede, ki je posoda najdragocenejšega daru božjega — svete vere. Privezani dolgo na posteljo, so vse bolečine potrpežljivo prenašali in brali slovenske knjige. Velika udeležba pri pogrebu je pokazala, kako so bili priljubljeni.

Dne 26. decembra je nagloma umrl Planinšek Jožef iz St. Lovrenca.

Pokojnim želimo večni mir. Vsem sorodnikom in znancem pa izrekamo naše iskreno sožalje.

Statistika za leto 1951: Rojenih je bilo 24 (13 fantov in 11 deklet), porok je bilo 7, umrlo je 26 oseb (13 žen, 13 moških).

ZELEZNA KAPLA

Po dolgi bolezni je umrl Jožef Režovnik, p. d. Bajdnov v Lepenu. Bil je vedno vselepa in vedrega srca, podoben pastirjem, ki so prišli k jaslicam Gospodovim. Na Novo leto smo ga položili ob obilni udeležbi v blagoslovljeno zemljo. — Poročila sta se Rok Lipuš in Slanovc M. Pečnikova hiša v Lepenu je s tem dobila mladega gospodarja.

ŠMIHEL NAD PLIBERKOM

Ob novem letu dobimo v cerkvi poročilo, kako smo napredovali v preteklem letu. Rojstev smo imeli v fari 42, pet pa jih je bilo rojenih izven naše fare. Nekatere matere grede v Celovec ali pa v Železno Kaplo v bolnico, ker imajo tam lepo postrežbo. 42 je bilo zakonskih otrok in pet nezakonskih. Sledovi vojne nemorale so se počasi umaknili. „31 dečkov!“ stric Janez se je prijel kar za glavo, ko je to slišal. „Moj muh,“ je vzdihnil, je že več dečkov kot deklic, bo že spet vojna. Deklic je bilo samo 16. „Torej tudi trditve ne drži, da je na svetu več žensk kakor moških, ko se pa več fantov rodi,“ je študiral mladi mežnar, „še hiteti moram, drugače ne bom dobil neveste.“ „Kakšna bo bilanca,“ si misli ob koncu, pa g. župnik tako dolgo niso povedali smrtnih slučajev, vse drugo sem jim je zdelo bolj važno.

Moških je umrlo 17; žensk pa 10. 31 moških rojenih, torej je 14 moških več, 16 deklic rojenih, 10 žensk umrlo, 6 deklic več. Torej imata že obadva prav. Stric se boji vojske, mladi mežnar za nevesto.

Otrok malo umrje, samo en otrok je umrl

z 11 meseci. Večina umrlih je starih 60 do 80 let, najmlajši je bil ponesrečeni Marko Krajger v Reisseck-elektrarni, 30 let, preč. g. kaplan Franc Oražem 44 let, Franc Stefan pd. Srienec v Dvoru 47, Marka Plesivčnik 51 let, najstarejši moški med mrličji je bil Huberjev oče, 85 let, in najstarejša žena je bila Frčnikova mati, 88 let, potem pa Marija Čarf iz Gonovec, 87 let.

Kljub žalosti smo radi veselili in zaupamo v življenje, zato se je odločilo 44 faranov za zakonski stan; ustvarili so si svoje ognjišče. Dekletom se malo bolj mudi v zakon kot moškim, zato je bilo letos 23 nevest in 21 ženinov iz fare. Porok je bilo 24 v fari. Nekateri pa mislijo, da bolj drži, če grede v Celovec, drugi pa pridejo v Šmihel, pač mislijo, da je šmihelski poročni blagoslov več vreden.

Deseterim parom pa bi priporočali, da grede k župniku in prosijo za blagoslov svete Cerkve, da bo njih življenje odgovarjalo naši veri. 36 otrok je sprejelo sv. birmo. Obhajil je bilo v fari 15.481, v farni cerkvi 12.704, v Rinkolah 1.528, v Večni vasi 916, v Dvoru 333. Torej 1.886 manj kot lani. Smo bili pač dalje časa brez kaplanove pomoči in to se zelo pozna. Veliko skrb imajo naši dušni pastirji za bolnike, 224 bolniških obhajil je bilo letos. Sprevideni so vedno vsi, če ni kak poseben hiter in nepričakovan slučaj, kot pri Marku Krajger-ju. Sprevidenjen je bilo 43.

Posebno so nas g. župnik pohvalili za lepe in obilne darove v duhovnem in materialnem oziru za Marijanišče, ko je naša fara največ darovala. Saj smo tudi dolžni, ko imamo 4 marijanišči. Bog daj, da bi dosegli svoj poklic!

BISTRICA

Stanko Kraut se je preselil s svojo družino v Šmihel v svoj lastni dom. Tudi Kilnova mama je zapustila Bistrico in šla na svoj dom, ki sta si ga pozidala s sinom Stankotom. Naj dolgo let živijo in uživajo sad svojega truda!

SMARJETA V ROZU

Zaključili smo sveto leto s sledečim pregledom: rojenih je bilo 22 otrok, 14 v fari, 8 v Celovcu; od teh je bilo 13 fantkov in 9 deklet, 17 zakonskih in 4 nezakonski. Štirje prvorojenčki izmed njih ne dajo jasne slike o 18, v letu 1950 novoporočenih parih, v koliko niso dobili ali niso sprejeli — otrok. Novoporočenih je bilo 10 parov. Umrlo je 25 faranov, 6 v Celovcu, od katerih so štiri prepeljali na farno pokopališče. Upamo, da je v fari izjemen pojav, da so krste premagale število zibelk. Saj je bilo razmerje v preteklih letih dokaj ugodnejše: l. 1950 22 rojstev in 8 pogrebov, l. 1949 26 rojstev in 7 pogrebov. Četudi je bila žetev smrti prebogata, so bili odrasli katoličani z eno izjemo vsi sprevideni.

Fosarjeva mati ni mogla dočakati novih zvonov. Na dan sv. Barbare jo je spremljal zvonček iz line še sam na njeni zadnji poti. Jančičev stirc Jaka Lučovnik je bil prvi, kateremu so novi zvonovi zapeli v zadnje slovo. Cerkevni moški zbor pa se je poslovil od njega z žalostinko „Blagor mu“. Na Silvestrovo smo pokopali Barbaro Veračnik, Puhlejo na Kočuh, ki je komaj teden dni po poroki legla na mrtvaški oder. Zapušta 6 nedoraslih otrok. Novorojenčki naj uspevajo, novoporočenci naj vztrajajo, umrli naj počivajo!

SELE

Tretjič tekom meseca smo se zadnje nedelje, dne 30. decembra, zbrali in napolnili dvorano farnega doma. Igralci prosvetnega društva so uprizorili žaloigro „Mlinar in njegova hči“. Vsem igralcem moramo izreči priznanje, da so v svojih vlogah živeli, najbolj pa smo občudovali starega, nadasiljivega Kristofa Črnota, ki ga je društveni predsednik, Albin Olip, zares mojstrsko podal. Tekom zadnjih let se je igralska družina že dobro izsolala. Pa tudi občinstvo zna slediti poteku igre in se vede disciplinirano. Za predpust pa je v načrtu nekaj za smeh, namreč burka „Lumpacij Vagabund“, ki bo dvakrat uprizorjena, da se bo lahko prišel vsakdo nasmejati.

Dvorano smo praktično uredili: prostor za gledalce se zadaj stopnjama zvišuje in ob strani sta po dve vrsti zvišanih stojšč. Tudi oder dobi kmalu nove kulise in ozadje in končno — upamo — tudi boljše električno razsvetljava.

(Nadaljevanje na 7. strani)

POZORI

Ob vsaki priliki najlepše darilo!

Slovenske plošče za tu- in inozemstvo

Sada je vrijeme (iz filma „Dama v helmelinu“) -Serenada Opatije - Tererinka-Vozniki nam pripeljejo - Dekle prinesi mi vode - Dekle prinesi mi vode (Vokalni kvintet) - Pozdrav iz Havaja (havajske kitare) - Cigani svirajte

Veselite na Gorenjskem - Slovenski dom - Nocoj je ena lučna noč - Krojaček (Valki kvintet) - Čej so tiste stezdice - Ste videli barona, Liepa ura sonce sije - Kmečki valček - Skoz vas - Alenka - Ljubljanski nočomet (na harmoniki) -

Njega ni - Od Celja do Zavca (Vokalni kvintet) - Valcer iz Bohemy - Ruže s juga - Da bi jaz vedela - Za mal dnarja mal muzike - Stajerski fantič - Dekle prinesi mi vode - Ti-Pi-Tin (foxtrot) - Meluzina (foxtrot) - Serenada iz baleta „Harlekinovi milijoni - Serenada (cigan-ski orkester)

Naročite takoj zaloga je majhnal

Uprava „Našega tednika“ v Celovcu Viktringer Ring 26

MIKROBI V KMETIJSTVU

Mikrobi so sicer najmanjša živa bitja, toda so največji dobrotniki človeštva, čeprav se jih ljudje tako strašno boje. Nek učen in dober mož je dejal: „Daj Bog, da bi bilo razmerje dobrih in slabih ljudi prav tako, kot je razmerje dobrih in slabih mikrobov!“

Samo en primer iz ogromne delavnice malih bitij nas prepriča o tej veliki resnici: Mikrobi predelajo vse organske odpadke (slamo, gnoj, odmrle dele rastlin, ki ostanejo v zemlji i. t. d.) v snovi, ki jih rastline znova lahko vsrkajo in predelajo v živo rastlinsko stanišče. Če ne bi bilo bitij, ki bi povzročala razpad drugih umrlih bitij, bi bila zemlja eno samo veliko pokopališče.

Kaj so mikrobi?

Poglejmo nekatere važnejše vloge, ki jih višijo mikrobi v poljedelstvu in kmečkih industrijah.

Vsi vemo, kako se sladkor, ki ga vsebujejo vsakovrstni sadeži, pretvori v alkohol in ogljikov dvokis, če pustimo, da mirno deluje na pripravljeno mešanico ali sladki mošt glive kvasovke. So to mala enostanična bitja, ki se na zraku zelo hitro množijo, v brezračnosti pa izločajo neke posebne snovi — encime — ki povzročijo tako poznano in „spoštovano“ alkoholno vrenje. Najdemo jih v veliki množini na zrelih sadežih in prezimijo v zemlji sadovnjakov ter vinogradov.

Vrsta glive kvasovke močno vpliva na lastnosti žlahtnih vin. Tako je znano, da vpliva odločilno na tipični okus vina ne samo posebna zvrst trte, ampak v veliki meri tudi zvrst glive kvasovke.

Ne smemo pozabiti na veliko vlogo, ki jo igrajo glive kvasovke v vsakdanji peki kruha. Že nekaj stoletij semkaj jih gospodinje in peki pridevajo krušnemu testu, da začne vzhajati. Vsaka kmečka gospodinja pozna ta pojav. Marsikdo pa ne ve, da ga povzročajo mala bitja, ki se na toplem v kruhovem testu hitro množijo in proizvajajo ogljikov dvokis, ki napne kruh in naredi, da postane luknjičast in rahel.

Ni treba posebej poudarjati važnosti, ki jo imajo danes glive kvasovke v industriji spirita, ki se prideluje v glavnem iz melase (ostanki pri proizvodnji sladkorja iz sladkorne pese ali sladkornega trsa) in v manjši meri iz lesa in raznih rastlin, ki vsebujejo škrob (krompir, žitarice i. t. d.). Seveda je v teh dveh primerih treba predčasno pretvoriti les (celulozo) in škrob v sladkor, ki ga glive kvasovke lahko predelajo v alkohol. Pri tem bi lahko omenili, da tudi pri tem procesu pretvarjanja škroba v sladkor namesto znanega procesa z ječmenovim sladom v zadnjem času zelo mnogo uporabljajo neke vrste plesen.

Kot zelo hvalen material za proizvodnjo industrijskega alkohola uporabljajo tudi topinambur, ki vsebuje mnogo inulina: ta ima zelo podobno kemijsko sestavo kot škrob.

Še mnogo drugih uporab nudijo glive kvasovke: v zdravilstvu so glavni vir nekaterih vitaminov, važne pa so tudi v pivovarstvu, v industriji živil in v industriji živinske klaje. Za kmetovalca je pač najvažnejša ta zadnja, ker mu nudi izvrstno klajo za domačo živino. Ta klaja obstoji iz posušenih celic gliv kvasovk in vsebuje do 50% beljakovin, ki so skoraj v celoti prebavne (ječmen ima komaj 12% prebavnih beljakovin).

Mikrobi v mlekarstvu

Mleko v vimenu je ponavadi sterilno in ne vsebuje mikrobov, ako je krava zdrava, ako nima mogočih vnetja mlečnih žlez ali kake nalezljive bolezni (tuberkuloza i. t. d.). V Združenih državah so dognali, da ima mleko takoj po molži okrog 10.000 mikrobov na cm³ in to seveda samo v primeru, da se je molža izvršila v čimbolj higienskih prilikah. Navadno pa ima mleko do 1 milijon mikrobov v enem kub. centimetru.

Večina mikrobov v mleku, ki jih je več vrst, povzročijo takozvano mlečno vrenje, to je, pretvarjajo mlečni sladkor (laktozo) v mlečno kislino, ki jo spremljajo včasih tudi razni plini. Končna posledica tega vretja je, da se mleko zasiri. Samo 0,25% mlečne kisline zadostuje, da se mleko zasiri, ko ga hočemo zavreti.

Velika večina mlečnih mikrobov — predvsem tistih, ki povzročajo mlečno vretje — se najbolje razvija ob temperaturi, ki je višja od 40° C in večina njih tudi ljubi brezračnost. Šele s tem nam postane jasno,

zakaj naša mati hranijo mleko vedno na hladnem in zračnem prostoru in zakaj so naši dedje že od nekdaj izdelovali čape in latvice, ki so zelo široke in nizke, da ima mleko čim več stika z zrakom.

V modernih mlekarnah takoj po molži ohladijo mleko s posebnimi hladilniki. Tudi je zelo v rabi v večjih obratih pasteurizacija mleka, to se pravi, da mleko segrejejo do 80° C za eno minuto in ga nato hitro ohladijo. S tem ne izgubi mleko na vitaminih, kot se to zgodi, če mleko zavremo, po drugi strani pa visoka temperatura uniči bakterije.

Koliko preglastic delajo te bakterije gospodinjam, vedo le tisti, ki morajo na delo brez zajtrka, kadar se mleko zasiri. Vendar pa so te „živinice“ bistvene važnosti pri izdelavi kislega mleka, yoghourta, kefirja, kumisa in drugih mlečnih izdelkov. Vredno bi bilo omeniti, da ima kislo mleko veliko zdravilno moč, ker mlečna kislina razkužuje prebavne organe.

Tudi zorenje smetane povzročajo ti mlečni mikrobi. Znano je, da sladka smetana ne da najboljšega masla in da šele malo kislja smetana da dobro dišeče in okusno maslo.

Do danes še ni bilo mogoče dognati vseh važnosti, ki jo imajo razne bakterije, glive in plesni pri zorenju sira. Eno je gotovo, da povzročijo pretvorbe gotove snovi — encimi — ki jih mikrobi izločajo.

Kdo bi mogel nadomestiti male živalice, ki pretvarjajo zamotano strukturo celuloze (celuloza je glavna sestavina lesa, slame, travnatih bilk) v bolj preproste snovi, ki jih znova lahko izrabijo kot hrano rastline ali živali.

Mikrobi — vsepovsod

V gnoju živi cela vrsta bacilov, ki morejo pretvoriti celulozo v nekaj dneh. Ti bacili po večini ljubijo brezračnost in precej visoko temperaturo, 50°–60° C. Prav zaradi tega je tako zelo važno, da gnoj spravimo na kup in ga dobro potlačimo. Tako preprečimo dostop zraka v notranjost in zavarujemo, da se prehitro ne izgubi toplota, ki jo oddajajo mikrobi pri svojem delu. Ta predelava celuloze bi se lahko izvršila tudi v zemlji, vendar bi tam proces mnogo dalje časa trajal — odtod velika važnost, da pustimo gnoj dobro zoreti.

V črevesju prežvekovalcev živi nešteto vrst bacilov, ki tudi pretvarjajo celulozo v sestavine, ki jih žival lažje prebavi in asimilira.

Vseposodi je polno teh koristnih bakterij, ki napadajo celulozo, seveda jih je med

njimi tudi mnogo, ki nam škodujejo. Tako delajo veliko škodo na lesu predvsem razne plesni, ki uničujejo železniške prage, električne drogeve i. t. d.

Omeniti moramo veliko delo, ki ga opravljajo ti nevidni dninarji na kmetovi njivi, ko posredujejo dušična gnojila rastlinam.

Mikrobi so tisti, ki pretvarjajo zamotane organske sestavine dušika (proteini) v amonijak (NH₃), ki ga zopet drugi mikrobi spremenijo v dušične soli (nitrate), ki jih more neposredno vsrkati rastlina. Tako se zaključí večni obroč obnavljanja:

Poleg tega imamo še druge mikrobe, ki so zmožni, da jemljejo dušik iz zraka in tako bogatijo zemljo s to važno rastlinsko hrano. Te bakterije rabijo veliko zraka, to se pravi, da morejo živeti le v dobro prerahljeni zemlji in poleg tega jim je všeč rahlo alkalna (bazična) zemlja, ker ne prenesejo kislin. Od tod velik pomen gnojenja z apnom, posebno na močvirnatih in kiselkastih tleh (apno je namreč baza in neutralizira kisline). Teh bakterij je največ v zemlji, ki je revna na dušikovih gnojilih in jih ni v zemlji, kjer ta gnojila preostajajo. To so zelo važna dejstva za pravilno gnojenja z dušičnatimi gnojili.

Dobro nam je znan pojav, da po deteljišču zemlja zelo dobro rodi. Tudi to je zasluga majhnih bakterij, ki živijo v bratskem sožitju z rastlinami iz družine metulnic ali stročnic. V to družino rastlin spadajo naše najbolj poznane kulturne rastline: fižol, grah, detelje, soja, leča in druge. Na njihovih koreninah se naredijo majhni mešički, v katerih je polno bakterij, ki srkajo dušik iz zraka. Zanimivo je, da se omenjena družina stročnic razdeli na več skupin in vsaki od teh skupin odgovarja posebna bakterija. Vendar so te bakterije tako splošno razširjene, da so jih našli v prvem trenutku na soji, ko so jo prvič sejali v Evropi in ki ima povrhu še čisto posebno bakterijo, s katero živi v sožitju (simbiozi).

Še mnogo drugih koristnih del nam opravijo bakterije na posestvu, ne da bi zato zahtevale najmanjše plačilo. Prav pa je, da poznamo njihovo koristnost in da jo znamo tudi pravilno izkoristiti. V vseh naprednih državah, predvsem v USA., študirajo mikrobe in možnost njihove uporabe v industriji in so dosegli v tem sijajne uspehe: saj predstavljajo mikrobi delavno moč, ki je zastoj.

Janez Gostinčar.

Razvrednotenje dinarja

Na predlog finančnega ministra Mil. Popovića je sklenila jugoslovanska vlada, da s 1. januarjem 1952 razvrednoti dinar na eno šestino njegove dosedanje vrednosti. Saj je pa tudi v resnici bila dosedanja vrednost samo navidezna in je služila samo za podlago za izredne finančne transakcije v tujino. — Doslej je predstavljal vsak dinar (po zakonu) 17.734 miligramov čistega zlata in je veljal 1 dolar 50 dinarjev. Odslej pa predstavlja 1 dinar le še 2.9622 miligramov čistega zlata in velja 1 dolar 300 dinarjev. Po tem razmerju bi se moralo dobiti za 1 avstr. šiling 10 dinarjev in ne — kakor doslej — malo manj kakor dva dinarja.

S prednjim ukrepom je jugoslovanska vlada tudi uradno priznala dejansko razvrednotenje svoje valute, kakor so to napravile druge evropske države že v prvih letih po svetovni vojni. Sicer pa je to razvrednotenje prišlo še do večjega izraza že zdavnaj na mednarodnih denarnih trgih. Saj stane v resnici tudi v Jugoslaviji v prosti

prodaji en dolar danes ne 50 in tudi ne 300, ampak 600 dinarjev in tudi več, 1 šiling pa 20 do 25 dinarjev. To pa je tudi prava današnja mednarodna vrednost jugoslovanske valute.

Novi tečaj dinarja pa približno odgovarja notranji kupni moči dinarja in po tem tečaju preračunane cene jugoslovanskega blaga odgovarjajo približno svetovnim cenam. To pa je bil najbrž tudi glavni vzrok za denarno reformo v Jugoslaviji. Zaradi visokih cen je bila namreč jugoslovanska zunanja trgovina močno pasivna. Upajo, da bo nova denarna sprememba ugodno vplivala na trgovanje z zapadnimi državami, predvsem pa z Združenimi državami.

V samem notranjem jugoslovanskem gospodarstvu pa ne bo razvrednotenje dinarja prineslo nobenih bistvenih izprememb. Zaradi samega razvrednotenja ne bo prav nič več blaga, kakor pa ga je bilo doslej.

Voditelji zahodnih držav kot koloradski hrošč

Neki poljski begunec, ki je sedaj v taborišču v Zahodni Nemčiji, je povedal, da je bil na nedavni poljedelski razstavi v Czenstochowi na Poljskem poseben paviljon, določen za boj proti koloradskemu, to je krompirjevemu hrošču.

Prva slika na velikem zidu je prikazala sestanek med tremi ogromnimi koloradskimi hrošči z obrazi Trumana, Churchilla in De Gaulla. Druga slika je kazala štiri motorne ameriške bombnike, ki meče s padali na tisoče hroščev.

Tretja slika kaže izstradano kmečko rodobino, ki gleda s strahom na roj koloradskih hroščev, ki požira kuhani krompir na njihovi kuhinjski mizi. Na nadaljnji sliki se vidi Sovjetska zveza, ki je organizirala boj proti hrošču. Ta boj je v pošiljanju otrok, da lovijo hrošče v steklene posode! Zadnje slike kažejo kmete, osvobojene te nadloge in končno velikega hrošča, pritrjenega na zamašek ob strani ameriškega bombnika.

Poleg tega trumfa domišljije so razstavili razne naprave za uničevanje hroščev, izde-

lane s „sovjetsko pomočjo“. Častno mesto je bilo dodeljeno razpršilcu pod nizkim tlakom, ki je nosil sledečo tovarniško označbo: „Mystoc-razpršilec. Izdelano v Birminghamu, Anglija.“

Razlog, zaradi katerega so priredili poljedelsko razstavo prav v prevladujočem industrijskem kraju Czenstochow, je ta, ker je to največje božjepotno središče na Poljskem. Komunistične oblasti so izdale nalog, po katerem kmetje niso mogli na svoji postaji kupiti voznega listka, če se niso izkazali z vstopnico za razstavo. Kmetje so gledali na tri zlate, katere so morali plačati za vstopnico, kot na posebno pristojbino, tako da je večina kar kupila listek, ne da bi obiskala razstavo. Tako so omogočili vladi, da je lahko objavila hvalospeve o njenem uspehu.

GOSPODARSKE VESTI

Purani „Beltsville whites“

Nova vrsta purana, ki se imenuje „Beltsville White“ (po sedežu poskusne postaje poljedelskega ministrstva, kjer so z raznimi križanji vzgojili to vrsto purana), ki je manjši kot običajen puran, za katerega je po značilno popolnoma belo in bolj jedernato meso, postaja vedno bolj priljubljena v ameriški javnosti.

Nova vrst, katere samice so tudi dobre jajčarice, ima to odliko, da dorastejo purani v najkrajšem času; že po 12 do 16 tednih dosežejo težo 1.800 do 3.600 g, v 24 tednih pa 4 do 9 kg in so tako godni za trg. „Beltsville Whites“ imajo tudi to posebnost, da v največji meri presnavljajo dobljeno pičo: 16 tednov star puran na primer spremeni 900 do 1.300 g krepke krme v pol kg mesa.

Nova vrsta puranov, sicer ne bo nikoli nadomestila običajne, večje vrste puranov, vendar predstavlja že zdaj 16 % vse ameriške produkcije. Samo v letu 1951 so priredili okoli 8 milijonov teh puranov.

Za uničenje plevla

„E. I. Du Pont de Nemours & Co.“ v Wilmingtonu v Združenih državah je izdelala posebno tekočino, ki lahko popolnoma odstrani iz določenega prostora vsako vrsto plevla.

Tekočino, ki se imenuje „CMU“, vsrkajo korenine in že v 3 do 10 dneh se pokažejo smrtonosni učinki novega sredstva: listje in steblo porumeni, cela rastlina izgubi polagoma barvo in se končno popolnoma posuši. Tvrdba napoveduje, da bo novo sredstvo proti plevlu v kratkem postavila na trg.

Po navedbah tvrdke se bo CMU lahko uspešno uporabljal za uničenje rastlin, ki rastejo okoli tovarniških stavb in vzdolž nasipov železniških prog in predvsem okoli skladišč premoga in lesa, v bližini brzojavnih drog, v ladjedelnih itd., ki predstavljajo zlasti v vročini veliko nevarnost požara. Podjetje proučuje tudi možnost uporabljanja CMU za uničevanje nekaterih vrst plevla, ki škodujejo poljedelstvu.

Kolumbij v jeklarski industriji

Ena od najdragocenejših prvin, ki jo zdaj uporabljajo pri izdelovanju rje prostega jekla in jekla, ki je odporno proti temperaturam, ki so potrebne za izdelavo letal na reakcijski pogon, je kolumbij. Kolumbij proizvajajo iz kolumbita, rude, ki jo nahajamo v naravi navadno v zvezi z drugimi kovinami, predvsem s kositrom. Okoli 99% svetovne proizvodnje kolumbita prihaja iz Nigerije, kjer ga pridelujejo kot stranski proizvod kositrne rude.

Kolumbij, ki ga je odkril leta 1650 John Wintrop, ustanovitelj prve topilnice v Združenih državah, je prišel na trg kot zlitina šele v desetletju 1930–1940, njegova uporaba v letalski industriji pa sega v najnovejši čas. Kot že rečeno, je glavna prednost kolumbija, da napravi jeklo odporno proti najvišjim temperaturam. Z ozirom na strateško uporabo s kolumbijem vezane jekla je vlada Združenih držav nedavno odredila, da se uporablja železokolumbij — to je zlitina, ki jo največ uporabljajo v letalski industriji — samo za gradnje, ki so bistvene važnosti za državno obrambo.

Umetno opravevanje

Na univerzi države Kalifornije v Združenih državah so preskusili napravo za zbiranje rastlinskega peloda in umetno opravevanje sadnega drevja. Pred čebelne panje postavijo mrežo; ko pridejo čebele v mrežo, pustijo na njej nekaj peloda, ki se drži njihovih nog. Opravevalno snov lahko uporabijo vso leto, ker jo z ozirom na hitro pokvarljivost konservirajo v hladilnikih.

Pri nas na Koroškem

(Nadaljevanje s 5. strani)

BRNCA

Ob zaključku starega in začetku novega leta se moramo tudi mi zopet enkrat oglašiti v našem priljubljenem TEDNIKU.

Najprej moramo poročati o neki silno neprijetni zadevi, toda zdi se nam to le vendar potrebno, saj imamo še toliko zdravega uma v glavi, da znamo razločiti, kaj je laž in kaj je resnica.

„S. P. Z.“ je tokrat zagodla na vse instrumente ter priredila na našem odru kar kupiger. Toda to se še ni pripetilo na Brnci, odkar „stoji Dobrač“, da je enkrat ostala dvorana prazna, pa tudi druge predstave so bile le klavirno obiskane in človeku se zdi, da je vse to pripisati le „priljubljenosti“ S. P. Z. in njene D. F.-ovske politike.

Praznike smo dobro opravili. Tudi „oh-cet“ smo imeli na Stefanovo. Poročila se je Zotlerjeva Lenki. Za moža si je izbrala še zelo mladega in pridnega žihavega Dolija iz Vodičevsi. Poroka je bila v Beljaku pri sv. Miklavžu, pojedina pa doma pri Zotlerju. Ženin je bil sicer precej „preplašen“ zaradi „zajenjalcev“, toda sosedje nevestini so bili zelo zmerni, tako da jim je ženin dal kar precej več, kakor pa so zahtevali. Na domu ohceti je igral kmečki trio, zmanjkalo pa je skoraj prostora, ker bi radi plesali tudi oni, ki so zunaj stali.

Nevesta Lenki je bila več kot deset let cerkvena pevka. Tudi v našem društvu se je udeleževala kot pevka, prav posebno pa kot igralka. Vloga „Anice“ v „Zlatorogu“ je imenitno podala. V novem stanu ji želimo vse najboljše, toda prosimo jo, da ostane zvesta cerkvenemu zboru še v naprej, ker bi sicer le težko pogrešali njen krepki alt.

RIED V ZG. AVSTRIJI

V „Salzburger Nachrichten“ smo zopet opazili hujskajoč članek proti Slovincem. (Slowenen gegen Volksdeutsche.) Pisec članka pa se je nehote uredil, ker ravno nasprotno trdi, kar je isti časopis pisal prej, ko je hotel zanikati obstoj Slovincem na Koroškem.

V DP. begunski bolnici je cerkvena organizacija C. W. S. in N. C. W. C. priredila skupno za vse bolnike brez razlike bogato božičnico. Pri tem je sodeloval tudi U. S. Information Centre iz Rieda in I. R. O., ki bo žal koncem januarja razpuščena.

V letu 1952 namerava avstrijska uprava bolnico razpustiti. Tako bodo begunci imeli zopet priliko za potovanje na vse strani.

Poleg bolnice je poštna uprava zgradila barake za svoja materialna skladišča. Ta

nekdanj zapuščen konec mesta postaja vedno živahnější.

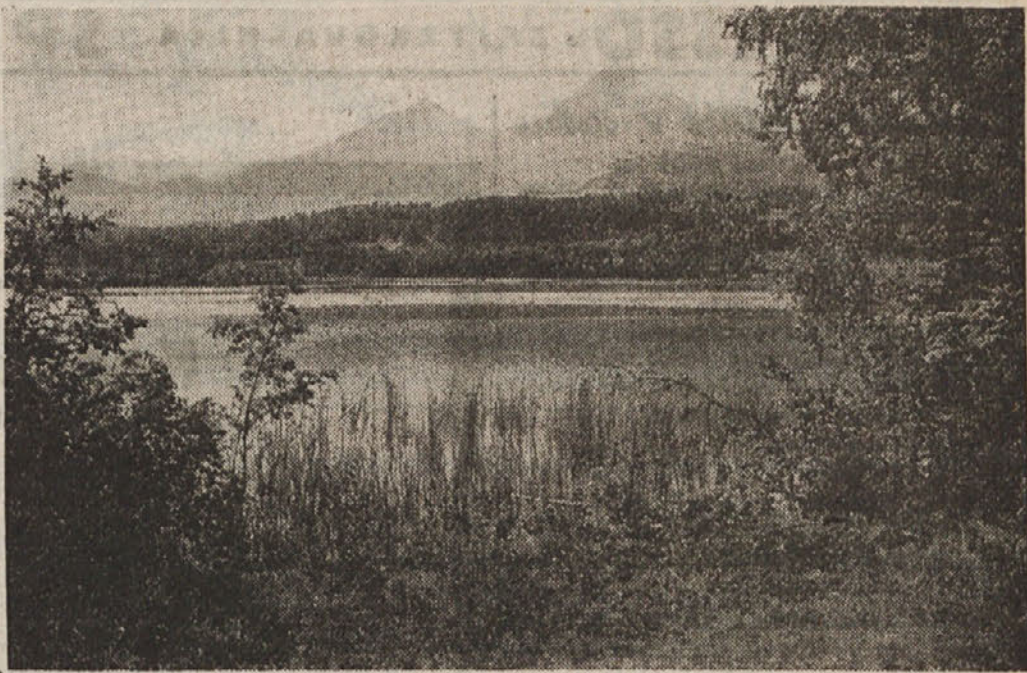
Č. g. Wolmann se bo v kratkem preselil v prostore bolnice, ter bo tako bolj preskrbljeno za verske potrebe katoličanov. Iz mrzlih prostorov 6. bloka so kapelico prestavili v primernejše prostore 3. bloka.

TOPILNICA V RUTAH

Mi smo pa svoja republika. Tam, kjer se neha pri Kanaufu Bistrica, se začne potem naša republika. Topilnica, po naše pa pravimo kar „Schmelz“, ker so tukaj nekdanj topili svinec. Velika pretapljevalnica svinčene rude je bila tukaj. Svinčeni rudniki so bili takrat mogočni in smo imeli tudi denar, ko smo kopali svinec v Peci. Samo mogočne stavbe še govorijo o nekdanji slavi in bogastvu tega kraja.

V teh stavbah živi kakih pet do šest družin, katere so pa do 99% odvisne od državne podpore in drugih socialnih ustanov, da dobimo mesečno svojo za življenje potrebno rento. V naši sredi imamo tudi može, ki bi še lahko delali, če bi v vojni moriji ne izgubili svojih zdravih udov. Sedaj so brez noge. Veliko invalidov imamo v naši mali Avstriji, zato moramo tem bolj želeči, da ne pride več do tretje vojne, dve smo itak že občutili.

Nikoli se še nismo oglasili v „Našem Tedniku“. Danes pa imamo poseben vzrok. V naši bližini je Biclnova kmetija, ki je daleč na okoli znana in kakor kralj gleda dol v šmihelsko ravnino. Bližali so se božični prazniki. Pred prazniki je navada, da imajo kmetje svoj domači praznik. Po navadi mi rudarji v pokoju o teh praznikih nič ne vemo in še manj čutimo. Iz otroških let smo pa še navajeni na „godlo“, še bolj na pečenko in tako le zahrepenimo, da bi občutili tudi malo tega domačega praznika naših sosedov. In res, pri Biclno je domači praznik. Dobro srce Biclnovega očeta in matere je splošno znano. Koliko jih je že občutilo dobroto in usmiljeno srce te družine, to ve samo Bog. Čudili smo se pa kljub temu, ko je prišel Biclno očec z nahrbtnikom v Topilnico, šel od stranke do stranke, imel za vsako družino pripravljen poseben zavoj kot božično darilo. Izrekamo mu posebno zahvalo, da se nas je spomnil in nam te božične praznike na ta način olepšal in nam napravil veliko veselja. Mi v Topilnici in vsi v okolici dobro vemo, koliko gorja je Biclno očec pretrpel z družino v vojni, ko so bili zaprti po ječah, posebno pa še, ko so izgubili v vojni dva sina. Bog plačaj Biclnovemu očetu!

BAČE OB JEZERU

Sedaj pozimi imamo nekoliko časa, da se malo oddahnemo, da popravimo in pripravimo poljedelsko orodje. Seve nam sedaj tudi saninec prav prija, ker bomo tako lažje spravili les in drva s hribov.

Pri naših gospodarskih razmerah tudi že po zimi mislimo na letovišcarje, ki nam bodo zopet prinesli nekaj šilingov v naše kraje. Marsikateri načrt se rodi v zimskih večerih in do poletja ga bomo izvedli. Tako dobivajo Bače iz leta v leto bolj vid letovišča. Imamo že kar celo vrsto modernih gostinskih obratov okoli jezera in tudi na otoku.

Neydharting napreduje

(veliki uspehi zdravilišča v minulem letu)

Nad 15.000 prenočin v letu 1951, to je število, ki dokazuje, kako načrtno in sistematično napreduje zgornje-avstrijsko barsko zdravilišče Neydharting. Prirastek napram letu 1950 je približno 12 odstotkov. Skoraj ena osmina vseh gostov so bili inozemci. Med tem pa so spet prevladovali Švicarji in Nemci, številno pa so bili zastopani tudi Italijani, Švedi, Finci, Izraelci in Amerikanci (USA). Med posebej odličnimi gosti naj omenimo samo Käthe Dorsch, miss Austria 1950 in Freda Hennings. Za vse goste je bilo uporabljenih nad 21.000 zavojev barskih zdravil in kopeli. Zlasti se je pri zdravljenju izkazal sistem dr. Rilling-a, ki obstoja v menjavi kopeli in obkladkov ter notranjega zdravljenja.

Tudi še druge kombinacije v zdravlje-

Prometne razmere okoli jezera so se z novo cesto, katero je delala firma Josef Kunze iz Beljaka, bistvenoboljšale, avtoprometna zveza je na vse strani dobra, komur pa še to ne zadostuje, pa se pripelje k nam s svojim vozom. Tudi železniško postajo imamo ob jezeru.

Za naše zdravje skrbi zdravnik, živinski kugi pa zabranjuje v naše kraje dostop živinozdravnik.

Zastopane so seve pri nas tudi vse obrti in vrsta trgovin se trudi, da zadovolji vse naše potrebe in tudi potrebe naših poletnih gostov, ko bodo spomladi spet prišli iskat razvedrila in zdravja v naše kraje.

nju so znatno povečale krog onih, katerim more pomagati barje do ozdravljenja in zdravja. Ta način zdravljenja tudi znatno zmanjšuje stroške, saj prispevki bolniških blagajn omogočajo uporabljanje barskih zdravil najširšim slojem prebivalstva.

Kopališče je sedaj šest tednov zaprto. V tem času bo temeljito obnovljeno in okrog 15. januarja bo spet odprto. Za ta čas so tudi že vse sobe oddane; saj je Neydharting edino barsko kopališče, ki je tudi pozimi odprto. Tako je morala uprava zdravilišča v preteklih tednih vsak dan odposlati do 30 odklonilnih pism v inozemstvo.

Novo leto bo gotovo prineslo še nadaljnjo razširitev kopališča, saj je zvišano število sob, pa tudi park in okolica kopališča bosta izpopolnjena. Manjka pa še lastna garaža za številne goste z lastnimi avtomobili. Ostali gostje, ki potujejo z vlakom, pa imajo na razpolago avtobus, ki petkrat dnevno vozi do kopališča.

Metod Turnšek

Zakopan božič

(Poglavje iz novele Junaki „Mrzle vode“.)

(Nadaljevanje)

Peli so, kot še nikdar v življenju, dasi nad njimi ni bilo ne neba, ne zvezd.

„Vsa čast ti, Peter, in zahvala,“ se je po petju oglašil Foltej, „da si prišel na misel o zgradbi bunkerja tu gori na Sedelcah. Škoda, da že od vsega začetka nismo bili tu!“

„Tudi spodaj v dolini nad našo hišo je bil bunker dober, žal, da sta Tomaž in Maks bila tako neprevidna!“ je potožil Peter.

„Ali jima je bilo treba toliko laziti ven?“ se je skoraj razhudil Lipej.

„Tomaž je bil svojevrsten patron, Maksa pa je pogubila njegova ljubezen!“ je pojasnil Peter.

„Ah, kaj se hoče, tako je! Nesreča za oba!“ je s sočutjem opravičeval Hanzej. „Ljubezen naredi včasih človeka tudi slepega!“

„Uboga Neži, ki je izgubila tako sposobnega fanta, kot je bil Maks!“ se Foltej je posočustvoval: „Bog daj Maksu večni mir!“

Vsi so za hip premolknili. Maks s krvavečo rano, ki jo je dobil od lovca izdajalca, je vsem govoril s svojim blede obrazom in jih svaril k skrajni opreznosti. Pomilovali so njegovo dečvo in lastne ljubezni so se spomnili...

„Ah, kdaj se bodo vrnili spet tisti časi, ko bomo z dečvami šli k polnočnici!“ je z bridkostjo v srcu zakoprnel Lipej.

„Je pa le bilo lepo,“ se je stožilo Hanzeju, „ko je ves svet večer pritrkaval, cerkev ob jaslicah bila vsa v lučeh, gospod župnik so pa že od enajste ure naprej molili in peli! Tudi gospodu mora biti nocoj bridko tam v daljnem izgnanstvu! Kot oče so nam bili! Kako so z nami sočustvovali ob naši nevarnosti, ko so nas nacisti hoteli ujeti in poslati naravnost na fronto!“

„Zares, takrat je bila beseda tolažbe zlato!“ se je s hvaležnostjo spomnil Peter. „Takrat nam je vsem trem preklemano šlo za nohte! Še zadnji hip smo nacisti norili in po drugih prelazih na Karavanah, kot so nas oni pričakovali in zalezovali, popihali v Tržič in v belo Ljubljano!“

„Da nista hudikova Hitler in Mussolini vdrla v Slovenijo, bi se še sedaj lahko skrivali tam na varnem...“ je menil Foltej.

„V Ljubljani na varnem? Kaj ti pa v glavo pade!“ je Peter temno pogledal brata. „Ali si že pozabil, kako je iz hotela Miklič padel name strel vražjih kulturbundovskih petokoloncev! Če so napenjali vse sile takrat, da bi nas dobili v pest in zvelikli pod Hitlerja ali pa v Ljubljani ubili, bi pod laško okupacijo gotovo dosegli svoj namen. Sreča božja, da smo imeli tisto pamet in smo ob zasedbi brž smuknili domov ter se poskrili v spodnji bunker!“

„Ni bilo za nas druge rešitve,“ je Petru pritrjeval Hanzej, „kot le skrivanje, najopreznost, skrivanje! Živ krst ne sme zvedeti, kje imamo bunker! Onim štirim kmetom na Obirskem in v Kortah, ki nas bodo podpirali in oskrbovali z živežem, sem samo približno namignil, kje tičimo. Rekel sem, da notri na potoku pod Košuto in ne tukaj na Sedelcah. Bolje, da so v zmoti, kot pa da bi nas gestapovci, če bi se kateri kmet zarekel, takoj pridrli sem gor iskat nas! Naj se slepomišijo rajši tam v tistem kotu!“

„Če boste pametni in me boste ubogali, vam zagotavljam, da bomo kožo odnesli celo. In še je naročal Peter: „Naša gesla: „Mrzla voda!“ s katerim se ob prihodu v bunker sporazumemo, ne sme zvedeti nihče pod Bogom! Sedaj pozimi, ko bi nas lahko izdale gazi, ne bomo, vam povem, sploh nič hodili v stran od bunkerja! Rajši stradajmo, kot da bi sami sebe izdali! Preračunal sem, da bo zaloga živeža znotraj v bunkerju in zunaj v jami zaleгла do srede marca! Le od bunkerja po snegu okrog nikar! Tudi h kapelici Matere božje ne, čeprav nas srce tja vleče! Saj Bog in Marija tudi v bunkerju čujeta!“

„Drži, velja!“ se je Lipej prvi naveličal stroge poveljnikove pridige. „Zdaj naj nam Hanzej pove ali prebere kakšno svojo pesem!“

„Še spečem krompirja, če bo kaj vredna!“ je ponagajal Foltej.

Hanzeja, ki se je za zlaganje pesmi navdušil ob branju Prešerna in Gregorčiča, ni bila volja za branje lastnih pesmi. Izmotaval se je:

„Imam jih sicer nekaj, pa niso za sveto noč!“

„Za kaj pa potem? Ko se boš ženil?“ ga je krcnil Foltej, ki se je sklanjal v štedilnik, v katerem je tlelo še nekaj žerjavice.

„Ne, nocoj vam rajši povem pripovedko,“ se odloči Hanzej.

„Kakšno?“ je zanimalo Petra.

„Božično.“

„Povej, povej!“ so vsi silili vanj.

„Bila je velika veselica...“ je s poudarkom začel Hanzej.

„Kje, kje?“ je bil radoveden Lipej.

„Tak, ne vpadaš mi!“ Na Koroškem nekje. Na sveto noč...“

„Kdaj je bilo to?“ je prekinjal Peter.

„Ni važno,“ se ga je Hanzej hotel odkrižati.

„Potem pa ne verjamem, če ne poveš, kdaj!“ je oporekel Peter.

„Ali so tudi v gašper pihali kot jaz zdaj?“ se je ponorčeval Foltej, ki mu je prav tisti hip puhnilo v dimnik in naprej v votel smrekov parobek zunaj v snegu.

„Z vami ni nič!“ se je Hanzej skoraj ujezil. „Nič vam ne bom pravil. Naj pa rajši Lipej harmoniko nategne ali si radio odprite!“

„Tak, ne bodi no! Vsaj konec povej!“ je miril in prosil Peter.

„Voda je zalila tisti kraj prav opolnoči. Tudi cerkev in zvonik. Zvon v stolpu se še zdaj včas iz vode glasi — — —“

„Ti si ga pa slišal, kali? Ti je najbrž v ušesih zvenelo!“ ni nagajivemu Folteju žilica dala miru.

„Z vami zares ni nič! Vse mi hočete obrniti in nič vam ni prav!“ Hanzej je nevoljno mahnil z roko in se na pogradu okrenil k steni.

„Če pa je konec tako neverjeten!“ se je opravičeval Peter. „Jaz sem zaključek pričakoval drugače...“

„No, kako?“ se je Hanzej le obrnil nazaj k poslušalcem, češ, pa naj Peter pove.

„Kako? Tako, da se nazadnje v tisti velikanski vodi utopita, ne cerkev in zvonik, ampak Hitler in Mussolini!“

„Gromsko, Peter, ti pa znaš!“ je tlesnil z dlanmi Foltej. Z vsemi tremi se je moral zasmejati tudi Hanzej.

„Ti, Peter, bi moral sestavljati pravljice in pripovedke!“ je z glasnim zadovoljstvom pohvalil Lipej. „Mislimo si, dragi moji, da bi bilo to res. Pri priči bi bilo vojne konec in bi se še nocoj zadrevili pod hrib domov!“

„Sveti Bog, kdaj bo to?“ je globoko vzdihnil Hanzej.

(Konec prihodnjic)

ESPRESSO - ZAJTRKOVALNICA SPITRA CELOVEC - KLAGENFURT - 8.-MAI-STRASSE**Slovenske oddaje v radiu****CELOVEC (val 417.2 m)**

Oddaje vsak dan od 14.30 do 15.00, ob sobotah od 9.00 do 9.30 ob nedeljah in praznikih od 7.30 do 7.45, v torek in izmenoma vsak drugi četrtek in soboto tudi od 18.30—19.00 ure. — Poročila pri vsaki popoldanski oddaji.

- 13. I. Koncert — Verski govor
- 14. I. Tedenski pregled — Naši skladatelji
- 15. I. Zdravnik — Poje in igra duet Gerdeje zvečer: Slavni skladatelji
- 16. I. Gospodinja
- 17. I. Gospodar
- 18. I. Komentarji — Zanimivosti
- 19. I. Iz slovenske literature zvečer: Naša knjiga.

LJUBLJANA (val 202,1, 212,4, 327,1 m)

Oddaje vsak dan od 5. do 7., od 12. do 15.30 in od 18. do 24. ure, ob nedeljah od 6.30 do 24. ure. — Gospodinjki nasveti vsak torek in petek med glasbenim sporedom od 6.15 do 7. ure, ob torkih tudi ob 13.50. — Kmetijski nasveti ob nedeljah ob 16.50 — Kulturni pregled ob četrkih ob 14.15 — Zanimivosti iz zdravstva in prirode ob sredah ob 19.40 in ob petkih ob 14.15 — Prireditelji slovenskih narodnih pesmi ob petkih ob 18.00 — Vsak dan ob 22.30 na valu 327,1 m oddaja za inozemstvo.

11. januarja ob 13.00 zanimivosti iz tehnike
17.30 Narodne pesmi

12. januarja ob 18.30 Vaški koncert
20.15 Harmonika

Hiša malega človeka
popravlja v najmodernejših delavnicah najuglednejše vse popravila radio-aparatur, snema na gramof. plošče, dobavlja vse elektro-material
Radio Schmidt, Celovec-Klagenfurt

NEW-YORK

(val 19, 25, 31, 49, 251 in 379 m)

Oddaje vsak dan ob 18.—18.15 in od 19.30 do 19.45 (samo val 379).

RADIO VATIKAN

Oddaje vsak četrtek in vsako soboto ob 19. uri.
(val 22.55, 31.10, 50.26 in 196 m; ob četrkih 202 m).

RADIO TRST II

306,1 m ali 980 kc/sec

Dnevne oddaje: 7.15—8.30, 11.30—14.30, 17.30—24.00; ob nedeljah: 8.00—24.00; poročila dnevno: 7.15, 12.45, 14.00, 19.45, 23.15; ob nedeljah: 8.15, 12.45, 19.45, 23.15. Glas Amerike: 18.00, razen ob nedeljah. Dnevni pregled tiska: 14.15, razen ob nedeljah.

12. januarja ob
- 13.00 Šramel kvintet
 - 19.00 Pogovor z ženo
 - 21.00 Koncert komornega zbora Škrjanček
 - 22.30 Ples za zaključek tedna

13. januarja ob
- 9.00 Kmetijska oddaja
 - 11.30 Oddaja za najmlajše
 - 13.00 Glasba po željah

14. januarja ob
- 13.30 Popoldanski koncert
 - 19.00 Mamica pripoveduje
 - 20.30 Okno v svet
 - 23.32 Nočne melodije

15. januarja ob
- 13.00 Glasba po željah
 - 20.30 Aktualnosti
 - 21.00 Dramatizirana povest

16. januarja ob
- 19.00 Zdravniški vedež
 - 20.30 Šola in vzgoja
 - 21.00 Vokalni kvartet
 - 22.45 Večerni ples.

GLEDALIŠČE

Začetek ob 20. uri

11. jan.: „Blaubarts achte Frau“, komedija v treh dejanjih (Alfred Savoir); prvič.
12. jan.: „Aida“, opera v štirih dejanjih.
13. jan.: „Auf der grünen Wiese“, opereta v treh dejanjih.

**Slovenski pravopis
Prešernov album**

Gotovo najlepše darilo ob vsaki priliki.
Naročite takoj pri upravi „Našega tednika“.

Bog Gospod je v Svojem nedoumljivem sklepu sklenil, da pride k Njemu v večno domovino prečastiti gospod

Konrad Mente

župnik na Golšovem pri Zihpoljah

ki je umrl po dolgi, težki bolezni, v 69. letu življenja in v 42. letu mašništva, okrepčan s sv. zakramenti za umirajoče, v torek, dne 8. januarja 1952, zvečer v elizabetinski bolnici v Celovcu.

Zemski ostanki pokojnega bodo slovesno blagoslovljeni, nakar bo pogreb v petek, dne 11. januarja ob 10. uri dopoldne.

Sv. maše zadušnice bodo darovane na Golšovem v petek od 8. ure dalje do pogreba. Prečastite sbrate prosimo za memento in sacris, vernike pa za molitev za dušni pokoj pokojnika.

Zihpolje, dne 9. januarja 1952.

Dekanijska duhovščina

Vsem Slovincem na Koroškem in po širnem svetu sporočamo, da je Vsemogočni poklical k Sebi po zasluženju plačilo prečastitega gospoda

Konrad-a Mente-ja

župnika na Golšovem

ki je umrl v 69. letu starosti po dolgi bolezni dne 8. januarja 1952 v elizabetinski bolnici v Celovcu.

Truplo dragega rajnega je bilo prepeljano na Golšovo, kjer bo položeno v petek, dne 11. januarja 1952 ob 10. uri k večnemu počitku.

Ohranimo rajnega, ki naj nam bo svetel zgled prave ljubezni do bližnjega in zgled neumornega dela, v trajnem in hvaležnem spominu. Bog pa naj mu bo plačnik za vsa njegova dobra dela.

V Celovcu, dne 10. januarja 1952.

Narodni svet koroških Slovencev

Dobra knjiga**ŠE VEDNO NAJLEPŠE DARILO**

Album Koroške	15 šilingov
Križ na gori (Ivan Cankar)	5.—
Rotija (Mauser)	3.—
Sin mrtvega (Mauser)	3.—
Prekleta kri (Mauser)	3.—
Cmokec poskokec (Bazilij)	3.—
Cela kolekcija stane	25 šilingov

Za inozemstvo stane cela kolekcija 2.50 USA dolarjev**KINO****CELOVEC — KLAGENFURT
STADTTHEATER**

Predstave ob 16. in 18. uri, v ponedeljek tudi ob 20. uri.

Od 10. do 17. I. „Maria Theresia“

PRECHTL

Predstave ob 16.00, 18.15 in 20.30

Od 11. do 17. I. „Höchst gefährlich“

BELJAK — VILLACH**BAHNHOFLICHTSPIELE**

Od 11. do 14. I. „Die Unbesiegte“

Od 15. do 17. I. „Kidnapper am Werk“

Flanelaste športne srajce za gospode, dame in otroke pri

Pichler

Beljak-Villach, Bahnhofstrasse

„Oglašuj v našem listu“**Bodi kjeekoli, pij Schleppe-pivo** *novsodi***Zahvala**

Ne moremo se zahvaliti vsakemu posebej za izraze velikega in priskrbenega sožalja ter vsem številnim darovalcem vencev, ko je umrl naš iskreno ljubljeni soprog, oče in stric, gospod

Mihael Kačnik

posestnik Erjavčeve kmetije v Spodnjih Zamanjah

S tem se vsem prav priskrbeno zahvaljujemo. Prav posebej se zahvaljujemo za tolažilne besede č. g. župniku Koglek-u, gospodu županu Serajnik-u, nadalje lovcom iz Škocijana ter predvsem vsem, ki so našega dragega rajnega spremljali na zadnji poti.

Spodnje Zamanje, dne 27. dec. 1951.

Marija Kačnik, soproga; Mihael, Fini, Irena, otroci; Johan, Uršula, Marija, brat in sestra; Filip, nečak.

URADNE OBJAVE**OBČINSKI URAD ŠKOFIČE OB JEZERU****Gradbeni načrt**

Na osnovi § 25 Koroškega stavbnega reda LGBL 12/1866, v obliki deželnega zakona 11/1947 in v smislu § 6 zakona o zgraditvi stanovanj, BGBl. I. z dne 22. septembra 1933, stran 659 (BGBl. 526/1939), in v smislu sklepa občinskega sveta z dne 18. novembra 1951 je razgrnjen na javni vpogled gradbeni načrt za območje Škofiče ob jezeru v času od 2. januarja do 25. januarja 1952, in sicer med uradnimi urami za stranke v občinskem uradu Škofiče ob jezeru.

Stavbni načrt predstavlja v glavnih obrisih smer-nice, ki naj določajo načela za pravilno širjenje občine. Ugovore proti stavbnemu načrtu je treba oddati pisмено pri občinskem uradu v Škofičah ob jezeru.

Iz tega razglasa sledi, da v smislu § 42. AVG. ne bodo upoštevane pritožbe, ki ne bodo vložene pri občini Škofiče ob jezeru v razgrnitvenem roku; ravno tako tudi sledi, da prizadeji odobravajo razgrnjeni predlog.

Škofiče — Schiefling am See, dne 27. dec. 1951.

KRATKE ZANIMIVOSTI**Zdravila iz morski alg**

Znanstveniki kalifornijske univerze so na zborovanju društva ameriških lekarnarjev napovedali, da bodo lahko v kratkem iz morskega plevla pridobivali zdravilna sredstva proti bakterijam.

Napravili so poskuse s tremi tucati raz-nih vrst morskih alg, ki so jih našli ob obalah srednje Kalifornije. Snovi, ki so jih izveleli iz osmih vrst alg, so pri poskusih v epruvetah zavirale rast treh vrst mikroor-ganizmov. Tako je sok teh alg ustavil rast bakterije „staphylococcus aureus“, ki na-vadno povzroča tvore, bacila debelega čre-vesa in bacila, ki povzroča gnojitev ran.

Znanstveniki so dodali, da je dokazano, da snov, ki ustavlja rast teh klic, ni jod, ki ga vsebuje morski plevel.

OJAČANJE SLUHA

V Združenih državah so izdelali novo na-pravo za ojačanje sluha za ljudi z normal-nim sluhom. Naprava znatno razširja sluš-no območje in so z njeno pomočjo lahko sliši tudi najmanjši šum. Napravo si lahko nadene vsak človek, opremljena je z elek-trično baterijo in visokofrekvenčnim spre-jemnikom. Namenjena je zlasti stražnikom in nočnim paznikom.

Televizija v ameriških šolah

V vzhodnoameriškem mestu Filadelfiji je opremljeno 60 javnih šol s televizijskimi napravami. To mesto vodi na področju uporabljanja televizije kot učnega sred-stva.

Kupujte predvsem pri trgovcih, ki oglašajo v našem listu!

List izhaja vsak četrtek. — Naroča se pod naslovom „Naš tednik“, Celovec, Viktringer Ring 26. — Cena mesečno 3 šil., za inozemstvo 4 dolarje. — Lastnik in izdajatelj Narodni svet koroških Slovencev. — Odgovorni urednik dipl. trg. Janko Urant, Celovec, Viktringer Ring 26. — Tisk: „Carinthia“, Celovec, Völkermarkter Ring 25. Telefonska številka uredništva in uprave 43-58. — Poštni čekovni urad št. 69.795.